

Tēvijas Sargs

Uzvara –
vienotībā!

Krievijas
agresija Gruzijā

Augusts

2008

Latvijas

militārā

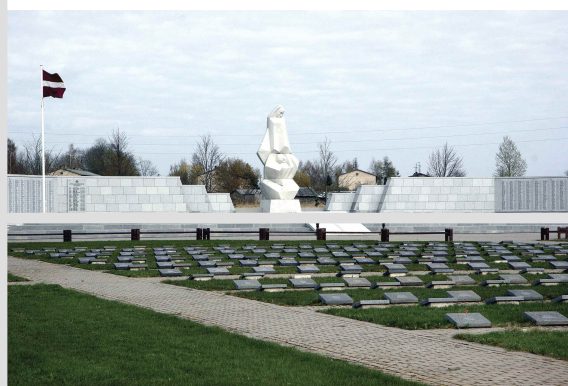
hronika,

jaunumi,

fakti,

sasniegumi

militārais
žurnāls

Latvijas ziņas 2

Ārzemju ziņas 4

Krievijas agresija Gruzijā 8

Latvijas brīvprātīgos vieno Zemessardze 10

Dalība starptautiskajā
operācijā – iespēja vai pienākums 12

Zemessargi apgūst bezceļa braukšanu 14

Zemessargus iesvētī par artilēristiem 15

«Viking '08» pirmo reizi Latvijā 16

Lai karavīram labāk dienēt 18

Trešajā Zemessardzes salidojumā spriež,
kāds varētu būt nākotnes karavīrs 21

Sociāli psiholoģiskā adaptācija –
aktualitāte NBS 22

Uzvara – vienotībā! 24

Kurzemes Brāļu kapi Lestēnē 26

Gruzijas Demokrātiskā Republika un tās
neatkarības zaudēšana (1918.–1921.) 28

Bruņu kreiseri 30

CISM reģionālais čempionāts un Eiropas
kauss militārajā piecīņā Rīgā 34

20.—25. 07. 2008.

Zemessardzes komandieris pulkvedis Juris Zeibārts un Zemessardzes štāba Operatīvās plānošanas pārvaldes priekšnieks pulkvežleitnants Leonīds Kalniņš aizsardzības ministra Vineta Veldres grupas ietvaros viesojās ASV Mičiganas štata Nacionālās gvardes (*Michigan Army National Guard*) bāzē Lansingā un Greilingā.

Vizītes mērķis bija pārrunāt Latvijas Republikas Zemessardzes un ASV Mičiganas štata Nacionālās gvardes plānoto sadarbību 2009. un 2010. gadam.

Vizītes laikā V. Veldre tikās ar Mičiganas štata Nacionālās gvardes komandieri ģenerālmajoru Tomasu G. Katleru (*Thomas G. Cutler*) un vadību, apmeklēja Nacionālās gvardes bāzes, vienības un mācību centrus. V. Veldre tikās arī ar Mičiganas štata gubernatori Dženiferu Grenholmu (*Jennifer Granholm*). Savukārt Zemessardzes komandieris apmeklēja arī kaujas inženieru kursa izlaidumu, kurā piedalījās zemessargi un karavīri no Latvijas.

28. 07. 2008.

Aizsardzības ministrijā notika Latvijas Republikas aizsardzības atašeja ASV un Kanādā pulkveža Jura Bezzubova inaugurācijas ceremonija.

Ceremonijā piedalījās aizsardzības ministrs Vinets Veldre, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs un citas Aizsardzības ministrijas un NBS amatpersonas.

V. Veldre, sveicot J. Bezzubovu jaunajā amatā, augstu novērtēja viņa līdzšinējo veikumu NBS un novēlēja veiksmi turpmākajā dienestā. «Tas ir liels ieguvums Latvijas aizsardzības sistēmai iecelt aizsardzības atašeja amatā divās lielvalstīs cilvēku, kurš ar sirdi un dvēseli paliek Zemessardzē un Nacionālajos bruņotajos spēkos. Vienlaikus tas ir liels izaicinājums un papildījums, un man nav šaubu, ka Juris Bezzubovs teicami pildīs savus jaunus pienākumus,» uzsvēra V. Veldre.

Līdz iecelšanai aizsardzības atašeja amatā pulkvedis J. Bezubovs bija NBS Zemessardzes komandieris. Aizsardzības atašeja amatā ASV un Kanādā viņš nomainīja jūras kapteini Ingu Vizuli.

28. 07.—2. 08. 2008.

Liepājā notika starptautiskās mācības «*Baltic Bikini 2008*», kurās piedalījās Gaisa spēku lidojošais sastāvs no Igaunijas, Lietuvas un Latvijas, kā arī Valsts robežsardzes pārstāvji.

Mācību mērķis bija trenēt un pārbaudīt gaisakuģu apkalpju rīcību, veicot gaisakuģa avārijas nosēšanos ūdenī, kā arī uzlabot lidojumu drošību.

Mācību dalībnieki trenējās ūdenī avarējuša gaisakuģa atstāšanā, glābšanas līdzekļu izmantošanā un evakuācijā no ūdens ar helikoptera palīdzību.

Treniņi notika Jūras spēku Mācību centra ūdenslīdzēju skolā un jūrā netālu no Liepājas.

Mācību nodrošināšanā iesaistījās Jūras spēku kuģis «Virsaitis», viens Gaisa spēku helikopters «*Mi-17*» un Katastrofu medicīnas centra ārsti.

31. 07. 2008.

Ar šaušanas nodarbībām Ādažu poligonā noslēdzās prettanku raķešu sistēmas operatoru apmācības kurss.

Šaušanu vēroja aizsardzības ministrs Vinets Veldre, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs un Sauszemes spēku komandieris pulkvedis Igors Rajevs.

Aizsardzības ministrs Vinets Veldre uzsvēra: «Šaušanas nodarbībās pārliecinājos, ka bruņotie spēki ir gatavi aizsargāt valsti, izmantojot efektīvus un modernus ieročus.»

«Karavīri ir teicami pabeiguši prettanku raķešu sistēmas operatoru apmācības kursu, nodemonstrējot savas spējas sekmīgi rīkoties ar jauno sistēmu. Šīs sistēmas ieviešana nodrošinās turpmāku Sauszemes spēku brigādes attīstību,» sacīja NBS komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs.

Kursa laikā karavīri teorētiski un praktiski apguva prettanku raķešu sistēmas uzbūvi, lietošanu dažādās kaujas operācijās, kā arī to tehnisko apkopi. Karavīri apguva arī prettanku raķešu sistēmas simulatora lietošanu un dažādu mācību scenāriju veidošanu.

Kursu beigušie operatori ir sagatavoti arī kā apmācību instruktori, lai varētu veikt citu NBS karavīru apmācību darbībai ar prettanku raķešu sistēmu.

04. 08. 2008.

Aizsardzības ministrs Vinets Veldre apbalvoja ASV vēstniecības Latvijā Aizsardzības sadarbības biroja vadītāju pulkvežleitnantu Ēriku Filipsonu ar aizsardzības ministra goda zīmi «Par ieguldījumu bruņoto spēku attīstībā».

Savas darbības laikā pulkvežleitnants Ē. Filipsons sekmīgi vadījis Aizsardzības sadarbības biroju, kas koordinē Latvijas sadarbību Starptautiskās militārās izglītības un apmācības programmas (*International Military Education and*

Training — IMET) un ASV ārvalstu militārā finansējuma programmas (Foreign Military Financing — FMF) ietvaros, kā arī sadarbību ar ASV Mičiganas štata Nacionālo gvardi.

6. 08. 2008.

Aizsardzības ministriju (AM) atvadu vizītē apmeklēja Kanādas vēstniece Latvijā Klēra Puļēna (Claire Poulin). Tiekoties ar aizsardzības ministru Vinetu Veldri, tika pārrunātas Latvijas un Kanādas drošības un aizsardzības sistēmas aktualitātes, sadarbība aizsardzības jomā, kā arī NATO aktualitātes un situācija starptautiskajās operācijās.

Latvijas un Kanādas divpusējā sadarbība militārajā jomā notiek galvenokārt militāro apmācību palīdzības programmā. Viens no šīs programmas pamatelementiem ir angļu un franču valodas apmācība.

6. 08. 2008.

Aizsardzības ministrijā viesojās Afganistānas Sieviešu biznesa federācijas delegācija, kas Latvijā uzturējās, lai piedalītos biedrības «Līdere» organizētajā «Mentoringa meistardarbnīcā. Rietumi — Austrumi».

Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku amatpersonas iepazīstināja Afganistānas Sieviešu biznesa federācijas pārstāves ar to, kā sievietes Latvijā darbojas gan valsts pārvaldē (tostarp aizsardzības nozarē), gan komercdarbības nozarē, dalījās pieredzē par Aizsardzības ministrijas īstenotajiem projektiem vides aizsardzības jomā.

7.—8. 08. 2008.

Aizsardzības ministrs Vinets Veldre devās divu dienu ilgā darba vizītē uz Kurzemi, lai apmeklētu vairākas Nacionālo bruņoto spēku vienības.

V. Veldre apmeklēja Jūras novērošanas un sakaru dienesta objektus Rojā, Kolkā, Miķeļtornī, Staldzenē un Pāvilostā, kā arī Jūras spēku Mācību centra ūdenslidēju skolu Liepājā.

Apmeklējot Jūras spēku flotiles štābu, aizsardzības ministrs iepazīnās ar paveikto Liepājas bāzes infrastruktūras attīstīšanā, apskatīja radiotehniskos posteņus Jūrmalciemā un Papē. Vizītes laikā Zemessardzes 45. kājnieku bataljonā V. Veldre tika informēts par apgādes bataljona attīstības gaitu.

09. 08. 2008.

Uz kārtējo tikšanos sanāca starptautiskajās miera uzturēšanas operācijās dienāšo Nacionālo bruņoto spēku karavīru tuvinieki.

Pirmo reizi viņiem tika nodrošināta videokonference ar Afganistānā dienošajiem karavīriem. Videokonference tika testēta šā gada 23. jūnijā aizsardzības ministra Vineta Veldres un NBS komandiera ģenerālmajora Jura Maklakova vizītes laikā pie karavīriem Afganistānā, Meimēnas bāzē.

Karavīru tuvinieki tikās arī ar Nacionālo bruņoto spēku vadību un pārrunāja ar karavīru dienestu saistītās aktualitātes.

10. 08. 2008.

Latvijas Jūras akadēmijas bibliotēkas telpās norisinājās Jūras spēku organizēta konference «Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēki 21. gadsimtā». Konference tika veltīta Latvijas Kara flotes 89. gadadienai, un tās mērķis bija informēt sabiedrību par aktualitātēm un Jūras spēku attīstības projektiem. Konferenču dalībniekiem izrādīja Daugavgrīvas piestātnes un ar štāba un apgādes kuģi A53 «Virsaitis» bija iespēja doties Rīgas līcī, lai nolaistu vainagus Latvijas Kara flotes dibinātāju piemiņai.

Daugavgrīvas piestātnēs iedzīvotāju apskatei tika atvērti Jūras spēku kuģi — štāba un apgādes kuģis A53 «Virsaitis», mīnu meklētājs «Tālvaidis», patruļkuģis «Zibens», «Lode» un «Linga».

11. 08. 2008.

Aizsardzības ministrijā preses konferences laikā tika parakstīta vienošanās starp LR Aizsardzības ministriju un Latvijas Darba devēju konfederāciju par sadarbību Latvijas Republikas proklamēšanas 90. gada dienas svētku pasākumu organizēšanā.

Turpinājums 6. lpp.

IGAUNIJA

Francijas koncerns MBDA ir sācis pārnēsājamo tuvās darbības rādiusa zenītraķešu kompleksu (ZRK) «Mistral» piegādi Igaunijai. Šajā kompleksā ietilpst raķete ar paaugstinātas jutības infrasarkanā pašuzvades galviņu, kas spēj iznīcināt mērķus 3 km augstumā un 6 km rādiusā.

Radars «Giraffe AMB».

Raķete «Mistral 2».

Igaunijas pasūtījuma kopējā vērtība esot aptuveni 120 miljoni dolāru. Lai gan netiek precizēts tehnikas skaits, daži avoti ir minējuši, ka Igaunija saņemšot 25 raķešu palaišanas iekārtas. Augusta vidū Igaunija saņēma pirmo ZRK «Mistral» partiju kopā ar komplektā esošajām iekārtām un rezerves daļām. Nākamā piegāde ir gaidāma 2009. gada sākumā.

Kā vēsta Igaunijas Aizsardzības ministrija, līgums ar MBDA tika noslēgts

pērnā gada februārī, un tas paredz bez pašiem kompleksiem piegādāt arī radiolokācijas stacijas (RLS) «Giraffe AMB», kuras ražo Zviedrijas kompānija «Saab». Šī RLS ir jaunās paaudzes daudzfunkcionāla trīs koordinātu iekārta, kas paredzēta gaisa mērķu pavadīšanai un mērķnorādes funkcijai. Šī stacija ir optimizēta tā, lai to varētu ekspluatēt gan ar mazās, gan vidējās darbības rādiusa zenītraķešu kompleksiem, un tā ir pilnībā savietojama ar NATO standartiem atbilstošām sakaru iekārtām un datu pārraides sistēmām.

Pašlaik pārnēsājami zenītraķešu kompleksi un mazkalibra zenītieroči veido Igaunijas pretgaisa aizsardzības pamatu. Kompleksus «Mistral» Igaunija plāno Aizsardzības spēku kājnieku vienībās izmantot kaujas pozīciju un aizmugures objektu aizsardzībai. Turklāt šie kompleksi nepieciešamības gadījumā var tikt izmantoti masu pasākumu drošības garantēšanai. Pateicoties «Mistral» komplektā esošajai aparatūrai, vada komandieri varēs saslēgt kompleksus integrētā sistēmā, kas nodrošinās tuvās zonas pretgaisa aizsardzību.

ZRK «Mistral» ir iekļauti 26 pasaules valstu apbruņojumā. Šie kompleksi tiek ražoti ne tikai pārnēsājamā variantā, bet arī paredzēti uzstādīšanai uz bruņumašīnām, kuģiem vai helikopteriem.

POLIJA

Raķetes palaišana no kompleksa «Patriot».

Šī gada 14. augustā Polijas ārlietu ministra vietnieks Andžejs Kremers un ASV valsts sekretāra vietnieks apbruņojuma kontroles starptautiskās drošības jautājumos Džons Ruds parakstīja vienošanos par ASV Nacionālās pretraķešu aizsardzības sistēmas elementu — raķešu kompleksu «Patriot» — izvietojumu Polijas teritorijā. ASV pārstāvju teiktais liecina, ka šie kompleksi kopā ar Čehijā plānoto radaru nodrošinās aizsardzību pret ballistikajām raķetēm, kuras var palaist no neprognozējamo valstu puses. Kā zināms, Čehija jau 8. jūlijā parakstīja līgumu ar ASV par radara izvietojumu līdz 2014. gadam.

Saskaņā ar starpvalstu vienošanos Polijā tiks uzstādīti 10 kompleksi «Patriot» ar 96 raķetēm un līdz 2012. gadam šo sistēmu apkalpei

tiks izvietots pastāvīgs amerikāņu garnizons 110 cilvēku sastāvā. Jāatzīmē, ka vienošanās arī paredz, ka Polija un ASV veiks virkni pasākumu militārās sadarbības uzlabošanai, tajā skaitā ASV nodrošinās Polijas aizsardzību trešo valstu uzbrukuma gadījumā.

Zenītraķešu kompleksus «Patriot» (Phased Array Tracking Radar to Intercept Of Target) ražo amerikāņu kompānija «Raytheon», un tie paredzēti, piemēram, lielu rūpniecisko centru, militāro jūras vai gaisa spēku bāzu un citu svarīgu objektu piesegšanai no visu veidu eksistējošiem gaisa uzbrukuma līdzekļiem. «Patriot» spēj vienlaikus atklāt vairāk nekā 100 gaisa mērķus un jebkurus astoņus no tiem pavadīt nepārtrauktā režīmā. Komplekss arī veic sākotnējo šaušanas datu sagatavošanu un nodrošina trīs raķešu novadi uz katru no mērķiem.

Kompleksā «Patriot» ietilpst ne tikai raķešu palaišanas iekārtas M901 un vadāmās zenītraķetes MIM104, bet arī daudzfunkcionāla radiolokācijas stacija AN/MPQ-53, uguns vadības punkts AN/MSQ-104, energoapgādes avots AN/MSQ-26, sakaru līdzekļi un tehnoloģiskās iekārtas, kā arī radiotehniskās un inženiertehniskās maskešanās līdzekļi.

AN/MPQ-53.

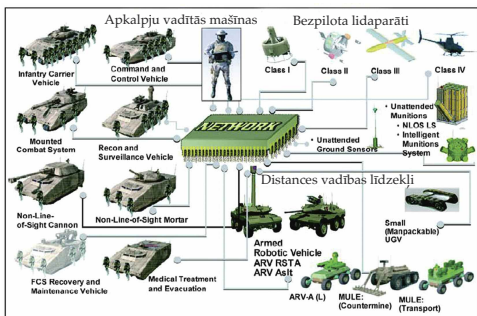

ASV

Pēdējos sešus gadus pēc Pentagona pasūtījuma amerikāņu kompānijā «Boeing» un «Science Applications International Corp» notiek aktīvs darbs pie nākotnes kaujas sistēmu (Future Combat Systems, FCS) izstrādes. Abas minētās kompānijas šajā projektā jau ir iesaistījušas vairāk nekā 550 apakšuzņēmējus pāri par 40 pasaules valstīs. FCS būs nevis atsevišķi funkcionējoša kaujas mašīna, bet gan ieroču sistēmu komplekss, kurā ietilps virszemes un gaisa elementi. Ar šo projektu Pentagons nolēmis aizpildīt tukšumu starp ASV smagajām un vieglajām vienībām, izveidojot tā sauktās vidējās vienības, kuras varēs ātri pārdislocēt un izvērst efektīvas karadarbības veikšanai liela mēroga konfliktos jebkurā pasaules punktā. FCS būs mobilu moduļu struktūra, un katram no tiem tiks deleģētas atsevišķas funkcijas kaujas laukā. Šie moduļi būs multifunkcionālas, viegli pielāgojamas platformas, uz kurām paredzēts uzstādīt uguns sistēmas. Ar tām varēs nodrošināt transportēšanu un izlūkošanu. Šīs platformas būs mazākas un vieglākas nekā tanks M1A1 «Abrams» (70 t) vai, piemēram, kājnieku kaujas mašīna M2A3 «Bradley» (35 t).

FCS sastāvēs no apkalpu vadītām mašīnām (Manned Systems), distances vadības līdzekļiem (Unmanned Ground Vehicles) un bezpilota lidaparātiem (Unmanned Air Vehicles).

Viena no galvenajām FCS izvirzītajām prasībām ir saglabāt funkcionalitāti gadījumā, ja pretinieks pirmais veiks uzbrukumu. Sistēmai ir jābūt maksimāli iekšēji unificētai un viegli savietojamai ar līdzīgām starptautiskām sistēmām, turklāt sistēmas konstrukcijā ir jābūt ņemtam vērā cilvēciskajam faktoram. Lai veicinātu FCS savietojamību ar citu valstu bruņotajiem spēkiem, Pentagons jau kopš 2002. gada, kad sākās programmas FCS realizācija, veic pasākumus ārvalstu (Francija, Vācija, Lielbritānija, Kanāda, Austrālija u. c.) militāro speciālistu un virsnieku iepazīstināšanai ar jaunās sistēmas darbības principiem.

FCS saimes elementi, kas tiks saslēgti vienotā informācijas apmaiņas tīklā.

Komentējot FCS integrāciju Bruņotajos spēkos, ASV armijas štāba priekšnieks ģenerālis Džordžs Keisijs paziņojis, ka FCS ietvaros izstrādātos pirmos komplektus «Spin Out 1» sākotnēji bija plānots piegādāt smagajām brigādes līmeņa vienībām. Taču šovasar, pēc mūsdienū karadarbības prioritāšu izvērtējuma, ir pieņemts lēmums, ka smagās vienības atkarībā no tām uzticētajiem uzdevumiem ir pietiekami kaujasspējīgas, lai gan arī tās tuvākajā laikā papildus tiks apgādātas ar jaunām radiostacijām un datorsistēmām, kas paredzētas tanku M1A1 «Abrams» un kājnieku kaujas mašīnu M2A3 «Bradley» efektivitātes uzlabošanai. Savukārt prioritārā kārtībā ar «Spin Out 1» tiks apgādātas kājnieku brigādes, kā arī Nacionālās gvardes apakšvienības, kurām agrāk vispār netika plānota FCS elementu piegāde. Šādas prioritāšu izmaiņas ir saistītas galvenokārt ar nepieciešamību paaugstināt kājnieku vienību kaujas efektivitāti un pilnveidot to izlūkošanas kapacitāti pilsētas apstākļos. Neskatoties uz prioritāšu maiņu, Pentagons uzsver, ka šis lēmums neietekmēs plānotos FCS izvēršanas termiņus, kas paredz laika periodā no 2011. līdz 2025. gadam ar «Spin Out 1» komplektā ietilpstošo apbruņojumu un kara tehniku apgādāt kopumā 43 ASV Bruņoto spēku brigādes.

Bezpilota izlūklidaparāts «MQ-8A Fire Scout», kas ietilpst «Spin Out 1» komplektā.

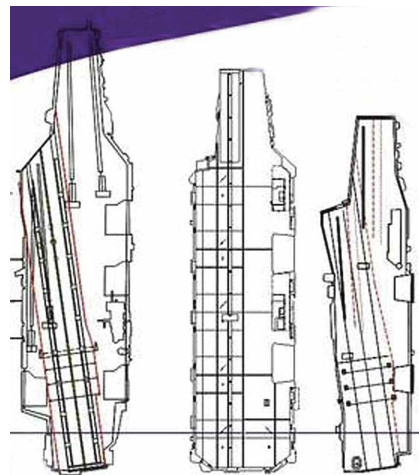
LIELBRITĀNIJA

Sakarā ar neparedzēti lielajiem izdevumiem Lielbritānijas Bruņoto spēku līdzdalībai militārajās operācijās Afganistānā un Irākā kopš šī gada janvāra bija iesaldēta jaunās paaudzes aviācijas bāzes kuģu būvniecības programma «Carrier

Vessel Future» (CVF), kuras izmaksas tiek lēstas astoņu miljardu dolāru apmērā. Tagad finansiālā situācija ir normalizējusies un britu militārais resors paziņojis, ka drīzumā tiks uzsākta uzreiz divu CVF kuģu — HMS «Queen Elizabeth» un HMS «Prince Of Wales» būve, lai tie tiktu iekļauti kara flotes sastāva atbilstoši 2014. un 2016. gadā. CVF projekta realizācijā piedalīsies vairākas kompānijas («UK Maritime Joint Venture», «BVT Surface Fleet», «The Aircraft Carrier Alliance»), kuras izveidojušas jaunu konsorciju un slēgs līgumus ar apakšuzņēmējiem.

Abi jaunie CVF programmas kuģi būs jaudīgākie kaujas peldlīdzekļi, kādi jebkad bijuši britu apbruņojumā. Šo kuģu maksimālais ātrums būs 25 mezgli (47 km/h), un tie varēs veikt autonomu pārgājienu 10 000 jūras jūdžu attālumā (18,5 tūkstoši km). Uz kuģiem bāzēsies 5. paaudzes vertikālās pacelšanās un nolaišanās iznīcinātāji F-35B un tālās radiolokācijas lidmašīnas E-2. Galvenā kuģu īpatnība būs bezprecedenti augstais vadības automatizācijas līmenis, tajā skaitā kaujas sistēmu sektorā.

CVF kuģiem būs jāpilda viena no svarīgākajām lomām apvienoto gaisa spēku grupējumā (Joint Force Air Group, JFAG), kurā ietilps gan gaisa komponents (Joint Combat Aircraft), gan jūras komponents (Maritime Airborne Surveillance and Control). Šie abi komponenti būs spējīgi veikt visus uzticētos uzdevumus jebkuros meteoroloģiskajos apstākļos un jebkurā dienakts laikā.

Aviācijas bāzes kuģu shematisks salīdzinājums. No kreisās: ASV «Nimitz» (ūdensizspāids — 91 t, 90 lidaparātu izvietošanas iespējas), Lielbritānijas CVF (65 t, 40 lidaparāti) un Francijas «Charles de Gaulle» (40 t, 40 lidaparāti).

Ziņas sagatavoja virsleitnante Vizma Kaļčeva.

Sākums 2. un 3. lpp.

Vienošanās paredz Latvijas darba devēju iesaisti un Atbalsta komitejas izveidi Latvijas Republikas proklamēšanas 90. gadadienas svētku pasākumu organizēšanai.

Vienošanos parakstīja un preses konferencē piedalījās LR Aizsardzības ministrijas valsts sekretārs Edgars Rinkēvičs un Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore Elīna Egle, kā arī LR proklamēšanas 90. gadadienas organizēšanas rīcības komitejas pārstāvji.

13. 08. 2008.

Nacionālo bruņoto spēku (NBS) Jūras spēku operatīvais dežurants saņēma informāciju no NBS operatīvā dežuranta, ka Ventspilī, ostas 20. piestātnē, un Krāslavas rajona Aulejas pagasta Lejas ezerā atrasti sprādzienbīstami priekšmeti.

Jūras spēku flotiles Mīnu kuģu eskadras ūdenslīdzēju atmiņētāju komanda četru cilvēku sastāvā devās uz Krāslavas rajona Aulejas pagastu, kur sadarbībā ar Rēzeknes policiju un Rēzeknes Nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas 54. inženiertehniskā bataljona līdzdalību identificēja un veiksmīgi uzspridzināja 120 mm mīnmetēja lādiņu divu metru dziļumā Lejas ezerā.

Spridzināšanas atļauju deva Apvienotais operāciju centrs.

Savukārt Ventspils ostas 20. piestātnē Jūras spēku flotiles Mīnu kuģu eskadras ūdenslīdzēju atmiņētāju komanda četru cilvēku sastāvā neitralizēja 20 mm zenītlieģabala lādiņu.

15.—16. 08. 2008.

Ventspilī plānotā draudzības vizītē apmeklēja ASV Jūras spēku fregate «USS Elrod». Pie Ventspils ostas Dienvidu mola fregate bija atvērta iedzīvotāju apskatei.

Pirms došanās uz Ventspili fregate «USS Elrod» uzturējās līdzīgā vizītē Tallinā.

Fregates «USS Elrod» ierašanās turpina regulāras ASV flotes kuģu vizītes Latvijā, apliecinot sekmīgu abu valstu bruņoto spēku sadarbību.

18. 08. 2008.

Ceļā no Ādažu bāzes uz poligonu karavīrus pārvadājošā automašīna «Mercedes 240 GD», nobraucot no ceļa brauktuves, ietriecās kokā.

Ceļu satiksmes negadījumā cietušajiem 10 karavīriem sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība, un viņi ir pārvietoti uz stacionāru ārstēšanas iestādi.

Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Ceļu policija uzsākusi notikušā apstākļu noskaidrošanu. Uz notikuma vietu devās arī Militārā policija.

18.—23. 08. 2008.

Lietuvas teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskajā zonā norisinājās Latvijas un Lietuvas jūras spēku mācības «Stormex 2008». Mācībās piedalījās Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku patruļkuģi «Lode» un «Linga», Lietuvas Jūras spēku patruļkuģi «Selis» un «Skalvis», fregate «Aukštaitis», kā arī Lietuvas Gaisa spēku helikopters «Mi-8».

Ikgadējo mācību mērķis bija pilnveidot jūrniecībā praktiskās iemaņas, uzlabot sakarus un taktisko sadarbību.

15.—17. 08. 2008.

Rīgā norisinājās pilsētas svētki, kurus apmeklēja vairāk nekā 120 000 cilvēku. Viņiem tika piedāvāta plaša un daudzpusīga programma.

11. novembra krastmalā festivāla «Sports labam garastāvoklim» ietvaros notika Nacionālo bruņoto spēku (NBS) sacensības «Dižvīrs 2008» un Latvijas spēkavīru čempionāta posms amatieriem, Latvijas novadu kausa izcīņa ielu basketbolā, (NBS) ekipējuma izstāde. Pasākumu organizēja biedrība «Sporta attīstības centrs», sadarbojoties ar valsts aģentūru «Tēvijas sargs», NBS Rekrutēšanas un atlases centru, Latvijas Spēka atlētu federāciju, NBS Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestu, NBS Jūras spēkiem, NBS Nodrošinājuma pavēlniecību un citām NBS struktūrvienībām.

Svētku kulminācijas pasākumu — sadziedāšanos krastmalā kopā ar Rīgas teātru aktieriem — apmeklēja aptuveni 15 000 cilvēku, savukārt Rīgas svētku uguņošanas sacensības pulcēja vismaz 20 000 cilvēku.

22.—23. 08. 2008.

Jēkabpilī notika starptautiska zinātniska konference «Strūves ģeodēziskais loks un tā turpinājums laikā un telpā», kuru organizēja Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, Jēkabpils pilsētas pašvaldība un Ērgļu novada dome.

19. gadsimtā Krievijas astronoma Frīdriha Georga Vilhelma Strūves vārdā nosauktais ģeodēziskais loks šķērso 10 valstis: Norvēģiju, Zviedriju, Somiju, Krieviju, Igauniju, Latviju, Lietuvu, Baltkrieviju, Moldovu un Ukrainu. Loka trigonometriskā uzmērīšana F. G. V. Srūves vadībā notika no 1816. līdz 1855. gadam.

No Latvijā savulaik uzmērītajiem 16 Strūves ģeodēziskā loka punktiem UNESCO pasaules mantojumā iekļauti divi — Jēkabpilī, Strūves parkā, un «Sestukalna» punkts Ērgļu novada Sausnējas pagastā, Madonas rajonā.

Konferencē piedalījās visu minēto valstu pārstāvji, nolasot zinātniskos ziņojumus plašai uzaicināto viesu auditorijai. Tajā ar priekšlasījumiem uzstājās arī speciālisti no Lielbritānijas, Beļģijas, Nīderlandes un Šveices.

Konferences noslēgumā Strūves parkā svinīgi atklāja triangulācijas torņa maketu.

Sagatavojusi Renāte Neimane.

Foto — Gatis Dieziņš un Laila Bajāre.

Šajā dienā Latvijas tauta ir saņēmusi sēru vēsti. Pildot dienesta pienākumus starptautiskajā operācijā Afganistānā, dzīvību zaudēja mūsu karavīrs dižkareivis Edgars Ozoliņš, vēl trīs karavīri tika ievainoti.

Piecus gadus Nacionālie bruņotie spēki līdzās sabiedrotajiem no 39 valstīm piedalās NATO vadītajā operācijā, lai nosargātu mieru Afganistānā un palīdzētu atjaunot šo ilgstošu karu izpostīto valsti. Latvijas karavīri ir teicami pildījuši savus pienākumus, un Afganistānas tauta ir pateicīga mums par sniegto atbalstu. Tomēr mūsu pūliņi dažbrīd var būt bezspēcīgi nežēlīga ienaidnieka priekšā. Šodien mums ir jāatzīst smags zaudējums.

Savā un Aizsardzības ministrijas vārdā izsaku visdziļāko līdzjūtību bojāgājušā ģimenei, tuviniekiem, draugiem, kā arī Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Šajā mums visiem smagajā brīdī savās domās un lūgšanās mēs esam kopā ar jums.

Edgara Ozoliņa piemiņa vienmēr paliks Latvijas karavīru sirdīs, jo viņš pildīja dienestu Latvijai un savai tautai.

**Aizsardzības ministrs
Vinets Veldre**

... Kas ir mūžs?

Viens dziņpārs laika likteņpūkā —
Viens mirklis, un jau vēsums pūš
No neatgriežamības jūras.

(O. Vācietis)

Nacionālo bruņoto spēku karavīru vārdā izsaku visdziļāko līdzjūtību dižkareivja Edgara Ozoliņa tuviniekiem, viņu mūžībā aizvadot.

**Nacionālo bruņoto spēku
komandieris ģenerālmajors
Juris Maklakovs**

Latvija saņēmusi līdzjūtību no Igaunijas aizsardzības ministra Jāka Āvikso un Norvēģijas aizsardzības ministres Annes Grētes Stremas-Ēriksenas.

Ziemeļatlantijas līguma organizācijas padomē NATO ģenerālsekretāra vietnieks Klaudio Bisonjēro ģenerālsekretāra un visas padomes vārdā izteica līdzjūtību Latvijai sakarā ar traģisko notikumu Afganistānā.

Latvija ir saņēmusi līdzjūtību arī no visu NATO dalībvalstu bruņoto spēku komandieriem.

Afganistānā gājis bojā Latvijas karavīrs

Šī gada 11. augustā Afganistānā, pildot dienesta pienākumus, tika ievainoti četri Nacionālo bruņoto spēku kontingenta karavīri — divi kareivji un divi dižkareivji. Dižkareivis Edgars Ozoliņš no gūtajiem ievainojumiem mira. Viņš ir pirmais Latvijas kontingenta karavīrs, kurš gājis bojā Afganistānā. Kareivi Aivaru S. pēc neatliekamās palīdzības sniegšanas nogādāja hospitālī Mazāri Šarifā, kur tika veikta operācija.

15. augusta naktī ievainotie karavīri ieradās Latvijā.

Aivara S. veselības stāvoklis tiek raksturots kā apmierinošs, un ir uzsākta nepieciešamā ārstēšanās. Abi pārējie karavīri pēc palīdzības sniegšanas un īsas atpūtas turpinās pildīt savus pienākumus starptautiskajā operācijā Afganistānā.

12. augustā Meimenas bāzē Afganistānā, piedaloties Latvijas un Norvēģijas kontingenta karavīriem, notika svinīga NBS bojāgājušā karavīra izvadīšanas ceremonija.

14. augustā starptautiskajā lidostā «Rīga» svinīgā militārā ceremonijā sagaidīja dižkareivja Edgara Ozoliņa mirstīgās atliekas. Ceremonijā piedalījās Ministru prezidents Ivars Godmanis, aizsardzības ministrs Vinets Veldre,

Nacionālo bruņoto spēku (NBS) komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs, NBS komandiera vietnieks brigādes ģenerālis Juris Kiukucāns, NBS spēku veidu un pavēlniecību komandieri un karavīra tuvinieki.

16. augustā svinīgajā atvadu ceremonijā Rīgas Svētā Pētera baznīcā piedalījās Valsts prezidents Valdis Zatlers, aizsardzības ministrs Vinets Veldre, NBS komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs, NBS komandiera vietnieks brigādes ģenerālis Juris Kiukucāns, NBS spēku veidu un pavēlniecību komandieri un karavīra tuvinieki.

Dižkareivis Edgars Ozoliņš tika apglabāts savā dzimtajā pusē Jēkabpils rajonā.

Negadījumā sprādzis improvizēts spridzeklis, kas, iespējams, darbināts no attāluma. Kolonnā braukušas trīs automašīnas, kuras pārvalda Latvijas kontingents. Negadījumā cietuši arī 13 civiliedzīvotāji.

Jau iepriekš starptautiskajās misijās Latvija zaudējusi trīs karavīrus — Irākā 2004. gada 8. jūnijā nesprāgušās munīcijas neitralizēšanas speciālistu virsleitnantu Olafu Baumanu, bet 2006. gada 27. decembrī dižkareivjus Gintu Bleiju un Vitāliju Vasiljevu.

... Varonis ir tas, kas veic to, ko var.

R. Ratāns

Edgars Ozoliņš, dižkareivis

(21. 06. 1985. — 11. 08. 2008.)

Edgars Ozoliņš dienestu Nacionālajos bruņotajos spēkos uzsāka 2005. gada februārī kā obligātā militārā dienesta karavīrs. Savus ložmetējnieka pienākumus Edgars pildīja Alūksnes Mobilo strēlnieku bataljonā un pierādīja, ka ir uzcītīgs un motivēts karavīrs. Tā paša gada novembrī par priekšzīmīgu dienesta pienākumu pildīšanu viņš saņēma dižkareivja dienesta pakāpi. Beidzoties dienesta laikam, Edgars atgriezās mājās, taču 2007. gada sākumā viņš nolēma atgriezties Nacionālajos bruņotajos spēkos jau kā profesionālā dienesta karavīrs. Profesionālo dienestu Edgars sāka Sauszemes spēku 1. kājnieku bataljonā (LATBAT), pildot vecākā ložmetējnieka pienākumus.

Par teicamu dienestu Edgars šogad tika apbalvots ar NBS komandiera apbalvojumu goda zīmi «Par centību militārajā dienestā».

Jūnijā Edgars kopā ar dienesta biedriem devās pildīt atbildīgos dienesta pienākumus Afganistānā. Dienesta biedriem viņš bija profesionāla karavīra paraugs, kurš grūtā brīdī mācēja uzmundrināt un iedrošināt. Tādēļ Edgars bija izraudzīts par kandidātu mācībām NBS Instruktoru skolā un viņam bija jāklūst par instruktoru. Tomēr liktenis bija lēmis citādi, un 11. augustā atceļā uz militāro bāzi Meimenā nogranda liktenīgais sprādziens, kurš pārvilkā svītru Edgara militārajai karjerai un laupīja jaunā puīša dzīvību.

Krievijas agresija Gruzijā

Pēc Gruzijas ekspertu domām, Krievijas karaspēka ieviešana Gruzijā ir bijusi iepriekš izplānota akcija, nevis spontāna atbilde uz Gruzijas armijas uzbrukumu Činvali.

Gruzijas un Krievijas militārais konflikts sākās naktī uz 8. augustu Dienvidosetijā, kas ir viena no Gruzijas seperātiskajām republikām. Karš Gruzijā izraisījis plašu rezonansi pasaulē. NATO valstu ārlietu ministri paziņojuši, ka normālas attiecības ar Krieviju nebūs iespējamas, kamēr Maskava neizvedīs savu karaspēku no Gruzijas. «Krievijas karaspēka rīcība bija neadekvāta un neatbilstoša miera uzturēšanas misijai,» teikts NATO paziņojumā.

Arī Latvijas Republikas Saeima nosodījusi Krievijas militāro uzbrukumu un paziņojumā paudusi, ka «Krievija, veicot militārus uzbrukumus Gruzijas civilajiem un militārajiem objektiem, ir pārkāpusi Gruzijas valsts suverenitāti un valstisko neaizskaramību».

Šobrīd abas puses — gan Krievijas, gan Gruzijas prezidents — ir parakstījušas Francijas izstrādāto pamiera plānu, saskaņā ar kuru Krievijas un Gruzijas spēkiem jāatgriežas pozīcijās, kādās tie bija pirms karadarbības sākuma. Tostarp plāns paredz starptautiskas diskusijas uzsākšanu par stabilitātes nodrošināšanu Dienvidosetijā un Abhāzijā.

Latvijas iedzīvotāji savu atbalstu gruzīniem izteikuši, gan sarīkojot atbalsta gājienu, gan sūtot humāno palīdzību un vācot ziedojumus. Gruzijā bēgļu gaitās devušies tūkstošiem cilvēku. Vairāki gruzīni lūguši patvērumu arī Latvijai.

Gruzīnu žurnālists Koba Liklikadze: «Mēs redzam, ka krievi novilcina savas armijas izvešanu no Gruzijas. Ekonomiskā situācija pasliktinās, bēgļu skaits pieaug, vairāki ciemi Gori tuvumā atrodas humānās palīdzības katastrofas priekšā. Krievijas armija bez pretošanās turpina iznīcināt Gruzijas armijas īpašumu.»

Grūti pateikt, vai gaisa uzbrukumā Gori Krievijas lidmašīnu mērķis bija civilās mājas, jo pavisam netālu atrodās Gruzijas armijas tanku daļa.

Gruzijas armija bija gatava izveidot otru aizsardzības joslu ap Gori un pilsētu aizstāvēt, taču valdība pieņēma politisku lēmumu par nepretošanos Krievijas armijai, cerot iegūt lielāku starptautisko atbalstu un parādīt agresijas īsto seju.

Sabombardējot dzelzceļa tiltu netālu no Kaspi pilsētas, pilnībā tika bloķēta satiksme starp Tbilisi un lielu valsts daļu uz rietumiem no galvaspilsētas.

Krievijas armija slēgtajā Gori tomēr pēc dažām dienām ielaida kravas automašīnas ar humāno palīdzību, arī ātrās palīdzības mašīnas, taču tā arī nekļuva skaidrs, kāpēc pilsētā nedrīkstēja iebraukt žurnālisti.

Sagatavojis Atis Klimovičs,
Gruzijā, autora foto.

Latvijas brīvprātīgos vieno Zemessardze

Laura Dūša

Foto — Einārs Binders, Aivars Siliņš.

Septiņpadsmit gadu ilga ir Zemessardzes vēsture. Taču pusgadu tās priekšgalā ir jauns komandieris pulkvedis Juris Zeibārts. Viņš Zemessardzes rindās ir jau kopš šīs organizācijas sākuma — 1991. gada augusta. Tieši viņu pirms Zemessardzes jubilejas uz sarunu aicināja «Tēviņas Sargs».

— **Zemessardzes pamatuzdevums — savas teritorijas aizsardzība — cauri gadiem palicis nemainīgs. Kā tas tiek pildīts šodien?**

— Savas teritorijas aizsardzība ir jebkuras valsts bruņoto spēku pamatuzdevums, līdz ar to tas nav uztverams burtiski kā ierakumu rakšana gar valsts robežu. Savas zemes aizsardzība mūsdienās ir ļoti plašs jēdziens, jo ietver jebkuru kaujas gatavības uzdevumu. Tas nav tikai militārs uzdevums. Savas zemes stiprināšana notiek, arī iesaistoties glābšanas darbos, sniedzot palīdzīgu roku tās iedzīvotājiem. Piemēram, Zemessardze ir piedalījusies vētras seku likvidēšanā, ekoloģiskās katastrofas (naftas produktu noplūde Daugavā) postījumu novēršanā un ugunsgrēku dzēšanā. Protams, pamatapmācība ir saistībā ar kājnieku kaujas uzdevumiem, un specializētajiem bataljoniem ir savi kaujas pārbaudījumi, bet tas nav jāuztver kā gatavošanās pret kādu konkrētu pretinieku. Turklāt Latvija ir pasaules stiprākās militārās alianses NATO sastāvā.

Šobrīd Zemessardzei ir jābūt daudzpusīgi sagatavotai un apmācītai. Tāpēc

arī viens no galvenajiem šābrīža uzdevumiem ir celt apmācību līmeni. Zemessardze kļūst un tai jākļūst arvien profesionālākai. Tas jāsaprot tā, ka zemessargs nevis kļūst par profesionālu karavīru, bet gan ir spējīgs regulārās vienības karavīram darboties līdzās savas psiholoģiskās, fiziskās un profesionālās sagatavotības ziņā. Kā pozitīvu piemēru var minēt nesen notikušās mācības «Baltic Zenith», kur vada sastāvā visus uzdevumus pildīja zemessargi. Pavisam nesen, 8. un 9. augustā, ZS 34. artilērijas bataljona kaujas šaušanas nodarbībās bija līdzīgi.

— **Zemessargu dalība starptautiskajās miera misijās, šķiet, arī būtu minama kā Zemessardzes profesionalitātes izpausme.**

— Jā, protams. Turklāt es uzskatu, ka tas ir pienesums savas zemes aizsardzībā. Tas nenozīmē gluži tiešu darbību, kas vērsta uz savu zemi, jo gan Kosova, gan Afganistāna ir gluži citādas, krietni atšķirīgākas valstis. Toties pieredze, ko zemessargi gūst, pildot dienesta pienākumus svešumā, ir nenovērtējama un ļoti derīga. Galvenais ir spēja darboties kopā ar citu valstu

kolēģiem, spēja pieņemt lēmumus reālās krīzes situācijās. Viņi ir izjutuši apdraudējumu, kas, ja tāda nepieciešamība radīsies, ļaus viņiem pildīt pienākumus jau ar zināmu pieredzi.

— **Kā jūs vērtētu Zemessardzes specializēto bataljonu izveidi un darbību?**

— Uzskatu, ka tas nepārprotami ir bijis pareizs lēmums izveidot šādus specializētos bataljonus. Tas bija un ir papildu izaicinājums, turklāt — vairāku gadu nopietns un grūts darbs. Taču jau tagad, ja paraugāmies uz to, kādas bija šīs vienības savas izveides sākumā un kādas tās ir šobrīd, un redzot, ko tās spēj, ir patīkami atzīt progresu. Lielisks pārbaudījums šiem bataljoniem ir mācības «Zobens». Tas ir bataljonu varējumu pierādījums, kad līdzās kājniekiem darbojas visas specializētās vienības.

Šobrīd katrā Zemessardzes novadā tiek veidoti nodrošinājuma bataljoni ar zināmām transportēšanas spējām. Šis nav vienas dienas darbs, tas ir ilgstošs process. Lai sasniegtu labu līmeni, daudz vēl šajā jomā ir darāmā. Taču tas ir nopietns solis, lai mēs pilnvērtīgi varētu pildīt vienu no saviem uzdevumiem — uzņemošās valsts atbalsta nodrošināšanu. Tas bija pamatstimuls trīs kājnieku bataljonu pārveidošanai par nodrošinājuma bataljoniem. Ne velti ir tāds teiciens — apgāde nav viss, bet viss bez apgādes ir nekas. Agrāk armijās galvenais bija cilvēku skaitliskais

Zemessardzes 32. kājnieku bataljona lauka taktiskais vingrinājums «Galgauska '08».

pārākums, bet tagad galvenais ir, cik šie karavīri ir profesionāli un labi apgādāti.

— **Lielisks paraugs ir Zemessardzes sadarbības partneri ASV Mičiganas štata Nacionālajā gvardē. Sadarbība ilgst jau no 1993. gada. Tai bijuši labi panākumi. Kāda tā ir šobrīd? Vai ir domāts arī par nākotnes iecerēm?**

— Līdz šim brīdim sadarbība bijusi ļoti veiksmīga, un tikpat sekmīgi tā turpināsies. Agrāk uzsvars bija uz vienību kopdarbību un apmācību, taču tagad sasniegtais līmenis ļauj sadarbību izvērst speciālistu līmeni.

Savā nesenaajā vizītē ASV varēju vērot Zemessardzes kaujas inženieru sniegumu Mičiganas štata Nacionālās gvardes mācībās. Ar prieku pārlicinājos par zemessargu profesionālo zināšanu un iemaņu augsto līmeni.

Esam piedāvājuši ASV pusei piedalīties nākamgad plānotajās mācībās «Zobens». Nacionālās gvardes karavīri varētu iekļauties mācību štābā. Tas nozīmētu, ka darba valoda varētu būt angļu valoda. Zemessargiem būtu iespēja praksē pilnveidot teorētiskās angļu valodas zināšanas.

Arī nodrošinājuma bataljonu izveidē praktiskus padomus saņemam no Amerikas kolēģiem.

— **Deviņdesmitajos gados Zemessardzes rindas bija kuplas un plašas. Zemessargu sastāvs ar savu lielo skaitu bija iespaidīgs. Vai tiek domāts par jaunu cilvēku iesaisti Zemessardzē? Kā viņi tiek motivēti?**

— Zemessardzes rindās vēl aizvien stājas jauni biedri. Piemēram, šī gada aprīlī, maijā un jūnijā Zemessardze papildinājās ar 275 cilvēkiem. Patīkami atzīt, ka visi ir gados jauni ļaudis. Tie ir ne tikai bijušie jaunsargi. Zemessardzē norit paaudžu maiņa, ko mēs cenšamies

noturēt un turpināt. Jau 30% no zemessargiem ir līdz 30 gadu vecumam. Jaunu biedru iesaistīšana un motivēšana ir Zemessardzes novadu un bataljonu lielais darbs un nopelns. Spēja pārliecināt apkārtnējos cilvēkus, ieinteresēt un informēt, plašāk runājot — darbs ar sabiedrību, nereti ir jau esošo zemessargu papildu pienākums.

Zemessardze nav tā vieta, kur cilvēks varētu pelnīt naudu, un ar naudu vai kādiem citiem materiāliem labumiem mēs interesentus nevaram pievilināt. Šie vīri, puisi, sievas un meitas savu brīvo laiku, pārsvarā sestdienas un svētdienas, ziedo viņus interesējošai lietai un nodarbei. Es uzskatu, ka viņi ir savas zemes patrioti. Savu patriotismu un dzimtenes mīlestību viņi pierāda praktiskos darbos, viņos mīt vēlme būt noderīgiem savai zemei.

Diemžēl nesakārtotie juridiskie un finansiālie jautājumi, kas skar darba devēja un darba ņēmēja attiecības, nereti neļauj zemessargam pilnvērtīgi pildīt savus dienesta pienākumus. Valstiskā līmenī nav rastas atbildes arī uz iespējamo krīzes situāciju un zemessargu iesaisti tajā, jo nav skaidra mehānisma, kā zemessargs, kas ir darba ņēmējs, šādā brīdī var neierasties darbā, bet gan pildīt pienākumu pret savu valsti. Te jābūt visas valsts skatījumam, nepietiek ar to, ka šos jautājumus atstāj atsevišķu iestāžu, šajā gadījumā Aizsardzības un Finanšu ministrijas pārziņā.

Protams, ir patīkami redzēt, ka salīdzinājumā ar Zemessardzes pirmsākumiem ir uzlabojušās vairākas svarīgas zemessargu nodrošinājuma lietas. Taču tas neļauj būt apmierinātiem ar jau sasniegto.

— **Kur, jūsuprāt, slēpjas Zemessardzes spēks un galvenā vērtība?**

— Cilvēki ir Zemessardzes spēks un lielākā vērtība. Plecu pie pleca līdzdarbojas ļaudis ar visdažādāko izglītību, zināšanām, dzīves un militāro pieredzi. Zemessargi ir atraktīvi, mūsdienīgi un sabiedriski aktīvi cilvēki. Tie nav drūmi veči, kas sēž ar plinti krūmos, kā varētu šķist, ja reizumis paklausās dažā «eksperta» spriedumus. Katra Zemessardzes vienība ir mazs sabiedrības modelis visā daudzveidībā, kur kopā pulcējušies ļoti dažādu profesiju pārstāvji. Viņiem, kas katrs ir eksperts savā jomā, kopā jāspēj risināt vienotu uzdevumu.

Noteikto uzstādījumu palielināt zemessargu skaitu ik gadu par 1% mēs pildām. 2007. gadā pieaugums bija par 2%. Šobrīd Zemessardzes rindās ir 10 642 zemessargi.

Cilvēki ir Zemessardzes spēks un lielākā vērtība. Plecu pie pleca līdzdarbojas ļaudis ar visdažādāko izglītību, zināšanām, dzīves un militāro pieredzi.

— **Kā, jūsuprāt, šo gadu laikā ir mainījusies Zemessardzes vieta Nacionālo bruņoto spēku sistēmā?**

— Uzskatu, ka Zemessardzes loma ir pieaugusi. Tā kā mūsu valstī vairs nav obligātā militārā dienesta, savā ziņā uz izteikta brīvprātības principa mēs pildām šo darbu. Tie, kas šodien stājas Zemessardzes rindās, ir 18 līdz 25 gadus veci jaunieši. Viņi savu izpaušmi rod Zemessardzē.

Latvija, manuprāt, diez vai jebkad spēs izveidot un uzturēt tik lielus un plašus profesionālos bruņotos spēkus, lai pildītu visas mums uzticētās starptautiskās drošības saistības, tāpēc vien Zemessardze mūsu valstij ir neatsverams palīgs.

Bēdīgākais, ka mēs dažkārt zaudējam tā sauktajā informācijas karā. Ar Zemessardzi nesaistītie cilvēki bieži vien nezina, kur, ko un kā mēs darām. Parasti bruņoto spēku aktivitātes, tai skaitā arī Zemessardzes mācības, palīdzība dažādās nelaimēs nonākušajiem civiliedzīvotājiem, nav sevišķi publiskas. Taču mūsdienās, informācijas laikmetā, ir sevi jārada un jāreklamē. Zemessardze ir izveidojusi interneta mājaslapu — www.zemessardze.lv, kur cenšamies ievietot gan tekstuālu informāciju, gan interesantas fotogrāfijas, kas ataino mūsu ikdienas dzīvi un darbu. Bet mums vēl daudz darāmā, lai justos apmierināti. Mums ir uz ko tikties!

Zemessargu un karavīru apmācība daļībai starptautiskajās operācijās.

Dalība starptautiskajā operācijā — iespēja vai pienākums

Līga Rukšāne,

Zemessardzes štāba sabiedrisko attiecību speciāliste.

Foto — Einārs Binders un Aivars Siliņš.

18. augustā Zemessardzes štāba zālē notika Latvijas kontingenta svinīga pavadīšanas ceremonija pirms došanās uz starptautisko operāciju Kosovā. Karavīrus un zemessargus ceļā pavadīt ieradās NBS komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs, Zemessardzes komandieris pulkvedis Juris Zeibārts, Zemessardzes un NBS vienību komandieri, kā arī zemessargu un karavīru tuvinieki.

Uz sarunu par pārdomām un izjūtām pirms došanās uz Kosovu aicinājām Zemessardzes 17. pretgaisa aizsardzības bataljona komandieri **majoru Gunāru Babri**, kuram starptautiskajā operācijā uzticēti Sadržības un novērošanas vienības (LMT — Liaison and Monitoring Team) komandiera pienākumi.

— **Kā jūs vērtējat zemessargu un karavīru sagatavošanās procesu pirms došanās uz starptautisko operāciju?**

— Kopumā sagatavošanās process noteikti vērtējams kā labs — ir notikušas ne tikai obligātās pirmsmisijas apmācības, bet arī papildu kursi un nodarbības, ko organizēja pēc Zemessardzes iniciatīvas. Zemessargi un karavīri ir pastiprināti apguvuši taktiskās zināšanas, darbības ar ieročiem, kaujas apmācību, arī angļu valodu, kuru praksē nācās lietot, kad Alūksnē, Rēzeknē un Daugavpilī viesojās mediķi no ASV un pušiem bija jāuzņemas tulkus pienākumi. Diemžēl mums nebija pirmsmisijas apmācības kurss Somijā, tāpēc organizējām paši savu Dobeļē, kur piedalījās gan augstskolu pasniedzēji, gan speciālisti no Nīderlandes, gan arī pašu virsnieki ar pieredzi starptautiskajās operācijās. Intensīvi strādāts ir arī pie komandas saliedēšanas.

— **Runājot par komandas saliedēšanu, vai redzat kādas iespējamās problēmas, ar kurām nāktos saskarties starptautiskās operācijas laikā?**

— Ja cilvēki ilgstoši ir prom no mājām, ģimenes un draugiem, dzīvo konteineros, ik dienas ceļas, strādā un iet gulēt kopā ar vieniem un tiem pašiem cilvēkiem, nelieli konflikti ir neizbēgami. Cilvēki dzīvo zināmos stresa apstākļos, un pat nevietā nolikts apģērba

gabals var kļūt par ieganstu domstarpībām. Tomēr tie pārsvarā ir sadzīviski strīdi, kas, adekvāti risināti, neietekmē vienības darbu. Galvenais ir šīs problēmas laikus apzināt un ar tām strādāt, tad visu iespējams risināt.

— **Vai darbā ar vienību noderēs arī bataljona komandiera amatā iegūtā pieredze?**

— Pavisam noteikti. Savas karjeras laikā esmu ieguvis lielu pieredzi darbā ar cilvēkiem ne tikai kā bataljona komandieris, bet arī zemākos līmeņos. Pieredze organizēt pārrunas, saprasties ar cilvēkiem, risināt visdažādākos jautājumus, to skaitā arī tīri sadzīviskas problēmas — šīs prasmes starptautiskās operācijas laikā būs ļoti noderīgas tieši darbā ar vienību.

— **Un kā ir ar pieredzi starptautiskajās operācijās?**

— Pats starptautiskajās operācijās iepriekš piedalījies neesmu, šī man būs pirmā reize. Pirms tam esmu piedalījies karavīru un zemessargu apmācībā pirms došanās misijās. Pēc atgriešanās no Kosovas to gribētu arī turpināt — ar apziņu, ka varu dalīties ne tikai ar kursos apgūto un grāmatās izlasīto, bet arī ar savu personīgo pieredzi. Teorija un zināšanas, kas iegūstamas no grāmatām, tomēr ir tikai viena medaļas puse, bet praksē pārbaudītais un pieredzētais — jau pavisam kas cits.

— **Kā uz jūsu vēlmi doties starptautiskajā operācijā reaģēja tuvinieki un ģimenes locekļi?**

— Viņiem, protams, nav viegli, un neviens par šo ziņu īpaši nepriecājās, tomēr izturas saprotoši — tas ir mans darbs un pienākums. Visvairāk man pietrūks jaunākās meitiņas — viņas vecumā pusgads ir ļoti ilgs laiks, pilns ar jauniem atklājumiem, svarīgiem no-

tikumiem, kurus tētis palaidīs garām. Tomēr šajā ziņā ļoti ceru uz modernajām tehnoloģijām un interneta pieslēgumu, kas palīdzēs nezaudēt saikni ar ģimeni. Arī man šis laiks nebūs viegls, bet tāds ir karavīra darbs.

— **Kāds, jūsuprāt, būtu labākais veids, kā veicināt zemessargu interesi par dalību starptautiskajās operācijās?**

— Nevienam nav noslēpums, ka viens no intereses cēloņiem ir iespēja nopelnīt, tāpēc pirmām kārtām ir jādomā par adekvāta atalgojuma piešķiršanu, īpaši pirmsmisijas apmācību laikā. Tā alga, kas šobrīd tiek maksāta zemessargam apmācību laikā, ir vairāk interesi laupoša nekā veicinoša, un tas nav mēnesis vai divi, bet pusgadu ilgs laiks, kurā zemessargam joprojām ir jāmaksā par dzīvokli, jāuztur ģimene.

Varam mācīties no citu valstu pieredzes — ir valstis, kuras karavīrus sūta uz starptautiskajām operācijām uz 18 mēnešiem, ik pēc sešām nodienētām nedēļām piešķirot divu nedēļu atvaļinājumu. Šādi praksei ir vairākas priekšrocības, sākot ar to, ka nepieciešams atlasīt trīsreiz mazāk karavīru. Tādējādi tiek ietaupīti līdzekļi, ko iespējams novirzīt apmācību kvalitātes uzlabošanai. Jāņem vērā arī fakts, ka karavīrs, kas jau pusgadu vai pat ilgāk ir pavadījis starptautiskajā operācijā, ir labāk sagatavots, ieguvis arī praktisko pieredzi un līdz ar to savus pienākumus pilda aizvien labāk. Tādējādi tiek nodrošināts kvalitatīvāks vienības darbs, bet diemžēl šāda sistēma nav piemērojama visām misijām un visiem amatiem, jo tai ir arī savi mīnusi.

Par intereses veicināšanu — manuprāt, ir nepieciešams daudz vairāk publiski pieejamas informācijas, kas ne tikai aicinātu pieteikties dienestam starptautiskajās operācijās, bet arī vairāk informētu par to būtību, par zemessarga pienākumiem, uzdevumiem un iespējām. Tomēr, ja gribam piesaistīt zemessargus, kam šobrīd jau ir savs pastāvīgs darbs, informatīvie materiāli un skaisti saukļi nepalīdzēs — ir jābūt arī konkurētspējīgai atalgojuma paketei gan finansiālā, gan sociālā nodrošinājuma ziņā ne tikai dienesta, bet arī sagatavošanās laikā.

Ar savām pārdomām pirms došanās uz Kosovu piekrita dalīties arī Zemessardzes 54. inženiertehniskā bataljona štāba rotas izlūkvada **vecākais zemessargs Romāns Romanovs**, kuram 20 gadu vecumā dalība starptautiskajā operācijā būs līdz šim nopietnākā pieredze dienestā.

— Pastāsti, kāpēc tu izvēlies stāties Zemessardzē?

— Man jau kopš bērnības armija ir likusies saistoša, un 13 gadu vecumā es iestājos Jaunsardzē, kas bija pirmā iepazīšanās ar militāro sistēmu un kārtību. Pēc tam iestājos Zemessardzē, un nu jau pusotru gadu esmu Zemessardzes 54. inženiertehniskā bataljona zemessargs. Esmu bijis arī dažādos kursos, piedalījies mācībās, to skaitā arī lauka vingrinājumā «Zobens '07». Pēc atgriešanās no starptautiskās operācijas gan gribu stāties profesionālajā dienestā, ja izdosies — Speciālo uzdevumu vienībā.

— Kā tu nonāci līdz lēmumam pieteikties dalībai starptautiskajā operācijā?

— Protams, mani vilina iespēja nopelnīt, tomēr tikpat liela nozīme ir arī iespējai gūt unikālu pieredzi, kas man vēlāk noderētu profesionālajā dienestā. Patiesībā biju pieteicies arī starptautiskajai operācijai Afganistānā, bet tur diemžēl netiku. Tagad man ir šī iespēja, par ko es ļoti priecājos.

— Kā uz šo lēmumu reagēja tava ģimene un tuvinieki?

— Es to uztveru kā savu darbu, kā pienākumu un kā iespēju gūt pieredzi. Domāju, ka tuviniekiem tas ir jāsaprot. Mana draudzene negribēja, ka braucu uz starptautisko operāciju, bet tagad arī viņa to ir pieņēmusi un gaidīs mani atpakaļ.

— Kā tu vērtē sagatavošanās procesu — vai jūties ļoti apmācīts un pilnībā gatavs dienestam Kosovā?

— Godīgi sakot, nejutos pietiekami sagatavots. Apmācību posms ir bijis pārāk īss, daudzas lietas esam tikai caurskatījuši vai pārrunājuši, un tas rada zināmu nedrošību. Piemēram, es zinu, kas man būs jādara, kādi būs mani pienākumi, bet trūkst izpratnes par to, kā tieši tas notiks. Šobrīd, pirms došanās prom visvairāk izjūtu praktisko nodarbību trūkumu — manuprāt, apmācību laikā būtu nepieciešams lielāku uzmanību pievērst dažādām praktiskām darbībām, kaut vai lomu spēlēm,

kas sniedz daudz labāku priekšstatu nekā stundu gara teorētiska lekcija. Nesaku, ka teorija nav nepieciešama, tomēr gribētos arī vairāk praktisko nodarbību.

— Un kā tu vērtē vienības komandieri? Vai, tavuprāt, varētu rasties sadarbības problēmas starptautiskās operācijas laikā?

— Vienības komandieris sagatavošanās laikā ir atstājis militārā ziņā ļoti pieredzējuša un izglītota cilvēka iespaidu. Es teiktu, ka viņš ir labs komandieris, ar spēju vadīt, strādāt ar cilvēkiem, prot risināt dažādus jautājumus. Man patika arī tas, ka komandieris kopā ar mums apmeklēja nodarbības, mācījās, ja kaut ko nezināja — tā arī pateica. Viņa attieksme, pieredze, militārās un tīri cilvēciskās zināšanas kopumā rada iespaidu, ka komandieris spēs pieņemt lēmumu jebkurā situācijā — uz viņu var paļauties. Līdz ar to es nedomāju, ka dienesta laikā Kosovā varētu rasties kādas būtiskas sadarbības problēmas — ja arī gadīsies domstarpības, komandieris pratis tās atrisināt. Vispār apmācības laikā cits citu esam ļoti iepazīnuši, iemācījušies darboties kā komanda, tāpēc nešķiet, ka pēkšņi nevarēšu ar kādu sastrādāties. Ja cilvēks ir orientēts uz kompromisiem, prot piekāpties, nevis meklē

kašķi, tad par visu var vienoties. Un kašķa meklētāju mūsu vienībā nav.

— Kādu atbalstu tu gribētu sagaidīt no Zemessardzes pēc atgriešanās no starptautiskās operācijas?

— Es pat nezinu, kādu atbalstu varētu sagaidīt. Esmu dzirdējis, ka karavīriem pēc atgriešanās no misijām tiek piedāvāta rehabilitācija, bet neko sīkāk par to nezinu, neviens nav stāstījis. Vispār atbalsts un palīdzība iekļauties normālā dzīvē pēc atgriešanās no misijām būtu vajadzīgi, bet laikam jau vādība uzskata — tā kā Kosovā nav pārāk saspringta situācija, mums tas nav nepieciešams.

— Kādā veidā, tavuprāt, būtu iespējams veicināt zemessargu interesi par dalību starptautiskajās operācijās?

— Izplatot vairāk informācijas par piedāvātajām iespējām, sagatavošanu, atslases procesu, nepieciešamajām vai vēlamajām zināšanām. Svarīgi būtu informēt cilvēkus arī par to, kas starptautisko operāciju laikā tiek darīts, kādi būs viņu pienākumi un atbildība, kādi ieguvumi. Var mēģināt piesaistīt interesentus arī ar atalgojumu, bet es labprātāk strādātu kopā ar cilvēku, kas uz starptautisko operāciju ir pieteicies, citu motīvu vadīts, nevis tikai naudas dēļ.

Pārrunas ar Zemessardzes komandieri pulkvedi Juri Zeibārtu un NBS komandieri ģenerālmajoru Juri Maklakovu pirms došanās uz starptautisko operāciju Kosovā.

Zemessargi apgūst bezceļa braukšanu

10. augustā Rēzeknes rajona Ismeru karjerā noslēdzās 2. Zemessardzes novada zemessargu apmācība izlūkiem motociklistiem. Apmācību veica motokluba «Latgale» instruktori, bet noslēgumā zemessargi saņēma sertifikātus par bezceļa braukšanas kursa apgūšanu.

Kursu sekmīgi pabeidza septiņi zemessargi no 2. Zemessardzes novada bataljoniem, apmācību laikā tika apgūta teorija, kā arī praktiskās iemaņas motocikla apkopē un bezceļa braukšanā. Zemessargi mācījās braukt ar 1980. gada 250 kubikcentimetru zviedru ražojuma motocikliem «Husqvarna 258», kas pirms sešiem gadiem saņemti no Zviedrijas kā dāvinājums.

Zemessargis Intars Liepiņš no Zemessardzes 25. kājnieku bataljona pastāstīja, ka kurss bijis ļoti interesants, viņš pirmo reizi braucis ar tādu bezceļa motociklu un izjutis lielu azartu. Kā izaicinājums būs arī jaunie uzdevumi, kas pēc kursa beigšanas būs jāveic bataljona apmācībās.

Zemessargi bez problēmām pieveic bezceļa apstākļus.

Arī zemessargis Voldemārs Bricis no ZS 55. kājnieku bataljona bija apmierināts ar iegūtajām zināšanām, jo tās viņš varēs nodot jauniešiem zemessargiem.

«Jauniešiem vairs nav modē braukt ar motocikliem, nav arī motocikla vadītāja apliecības, tāpēc nācās mācīties man. Apguvām gan

braukšanas specifiku, gan motocikla uzbūvi — šis bija ļoti interesants un piesātināts kurss,» atzīst zemessargis V. Bricis.

Pēc apmācības noslēguma zemessargi motociklus izmantos ātrās izlūkošanas veikšanai un informācijas nogādāšanai lauka taktisko vingrinājumu laikā.

Foto — Einārs Binders.

Zemessargiem liels gandarījums par Aglonā paveikto

No 13. līdz 15. augustam Zemessardzes 35. kājnieku bataljona zemessargi un karavīri palīdzēja nodrošināt sabiedrisko kārtību Visssvētākās jaunas Marijas debesīs uzņemšanas svētku laikā Aglonā. Kopumā kārtības nodrošināšanā piedalījās 150 zemessargi un karavīri no Preiļu un Krāslavas rajona — viņi dežurēja Sakrālajā laukumā un bazilikā.

Kā pastāstīja ZS 35. KB 3. kājnieku rotas komandieris kapteinis Aleksandrs Stepinš, darbs bija organizēts vairākās maiņās, tika izveidots štābs ar sakaru centru un vietu zemessargu atpūtai.

«Zemessargiem nācās pildīt visdažādākos uzdevumus — gan sargāt kārtību, gan aizvest cilvēkus pie mediķiem, gan palīdzēt atrast nomaldījušos cilvēkus un

nozaudētas mantas. Zemessargi arī sarena bazilikā ziedošanu urnas.

Šis ir viens no pasākumiem, kurā mūsu zemessargi labprāt piesakās palīdzēt. Cilvēki šajos svētkos gūst lielu dvēseles gandarījumu, turklāt uzticētos darbus viņi pilda ar ļoti augstu pienākuma apziņu.

Esmu piedalījies kārtības nodrošināšanā Aglonā šajā laikā daudzus gadus, un 1993. gadā man bija tas gods apsargāt helikoptera laukumu Romas paveseta Jāņa Pāvila II vizītes laikā, tā ka varēšu stāstīt par to saviem mazdēliem.»

ZS 35. kājnieku bataljons sniedz atbalstu Visssvētākās jaunas Marijas debesīs uzņemšanas svētku laikā Aglonā kopš 1993. gada, un par paveikto darbu vairākkārt saņemtas pateicības

Zemessargi nodrošina kārtību pie svētā avota, kur svētku dienās tūkstošiem apmeklētāju vēlējas paņemt Aglonas svētīto ūdeni.

no Rīgas arhidiecēzes arhibīskapa metropolīta kardināla Jāņa Pujata un Aglonas dekāna Andreja Aglonieša.

Sagatavojusi Diāna Selecka, virsseržante, 2. Zemessardzes novada sabiedrisko attiecību speciāliste. Autores foto.

Zemessargus iesvētī par artilēristiem

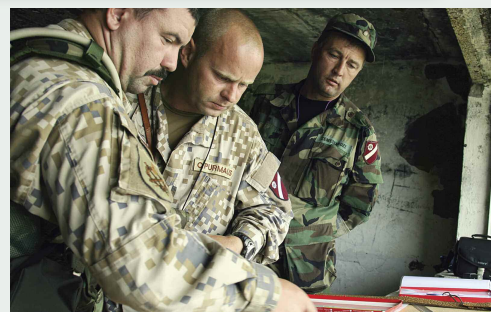
9.—10. augustā Ādažu poligonā notika praktiskā šaušana ar 100 mm lielgabaliem K-53 Zemessardzes 34. artilērijas bataljona haubiču baterijas zemessargiem.

Šaušanā piedalījās 32 zemessargi no Daugavpils un rajona. Kopš gada sākuma zemessargi apguva teorētiskās zināšanas, kuras tagad tika nostiprinātas praktiski. Savukārt rudenī šo zemessargu iemaņas un zināšanas tiks novērtētas kontrolvingrinājumā.

Zemessargi uzdevumus veica no tiešās un netiešās uguns pozīcijām. Kā atzina ZS 34. artilērijas bataljona štāba priekšnieks kapteinis Oskars Purnālis,

praktiskās šaušanas apmācības izdevās ļoti labi un zemessargi izpildīja dotos uzdevumus. Pēc artilēristu tradīcijas zemessargi pēc praktiskās šaušanas tika iesvētīti par artilēristiem.

ZS 34. artilērijas bataljons ir viens no 2. Zemessardzes novada specializētajiem bataljoniem, kura uzdevums ir veikt Zemessardzes vienību sagatavošanu valsts nacionālajai drošībai svarīgu objektu aizsardzībai, valsts teritorijas kontrolei, atbalsta sniegšanai valsts, pašvaldību un civilajām institūcijām krīzes situācijās, dabas un tehnogēno avāriju seku likvidācijā.

Kapteinis Oskars Purnālis (vidū) ar šaušanas rezultātiem ir apmierināts.

*Sagatavojusi Diāna Selecka,
virsseržante, 2. Zemessardzes novada
sabiedrisko attiecību speciāliste.
Foto — Laila Bajāre.*

Zemessargiem šaujot no netiešās uguns pozīcijām, mērķis nav redzams, un informāciju par šaušanas virzienu dod priekšējie novērotāji (izlūki).

Pērn Zemessardzes 34. artilērijas bataljona zemessargi tika apmācīti šaut ar lielgabaliem apkalpes līmenī, savukārt šogad viņi trenējās šaut vada sastāvā.

«Viking '08» pirmo reizi Latvijā

Līga Rukšāne,

Zemessardzes štāba sabiedrisko attiecību speciāliste.
Foto — Aivars Siliņš.

Zemessardzes 51. kājnieku bataljona štābā Dobelē 26. jūnijā starptautisko militāro mācību «Viking '08» darba grupas tikšanās laikā tika analizēta Latvijas gatavība dalībai mācībās. Uz tikšanos Dobelē ieradās gan Zemessardzes vadības pārstāvji, to skaitā Zemessardzes komandiera vietas izpildītājs, Zemessardzes 3. novada komandieris pulkvedis Normunds Aleksis, 1. Zemessardzes novada (1. ZSN) komandiera vietas izpildītājs pulkvežleitnants Livars Vangovskis, 1. ZSN štāba Sakaru daļas priekšnieks majors Ivo Baumgarts, Zemessardzes štāba Civilmilitārās sadarbības un psiholoģisko operāciju centra priekšnieks pulkvežleitnants Tālis Blumfelds un Zemessardzes 51. kājnieku bataljona (ZS 51. KB) komandieris majors Kārlis Kalniņš, gan Dobeles pilsētas domes priekšsēdētājs Andris Elksnītis, gan arī viesi no Zviedrijas — mācību virsvadītājs brigādes ģenerālis Jāns Īsbergs, mācību virsvadītājs Latvijā Alfs Jeršo un citi.

«Viking '08» darba grupas tikšanās laikā dalībnieki diskutē par starptautiskajās militārajās mācībās nepieciešamo tehnisko nodrošinājumu.

«Starptautisko mācību «Viking '08» galvenais mērķis ir mācīties, nevis pārbaudīt,» stāsta mācību virsvadītājs brigādes ģenerālis J. Īsbergs no Zviedrijas. Projekts «Viking» sācies 1999. gadā Zviedrijā kā ASV iniciatīva, lai savestu kopā NATO un programmas

«Partnerattiecības mieram» (*Partnership for Peace*) dalībvalstis, kā arī veicinātu savstarpēju izpratni un sadarbību starp bruņotajiem spēkiem un dažādu līmeņu civilajām organizācijām. «Viking '08» ir jau piektās šāda veida mācības, kas tiek organizētas ASV un Zviedrijas noslēgtā divpusējās sadarbības līguma ietvaros, un šogad tajās piedalīsies jau 27 valstis.

Zemessardzes pārstāvji mācībās «Viking» ir piedalījušies jau iepriekš, bet šī būs pirmā reize, kad zemessargi un karavīri tajās piedalīsies brigādes sastāvā. Īpaša loma mācībās būs ZS 51. KB štābam Dobelē — kā vienai no astoņām mācību norises vietām. Jāatzīst, ka cītīga gatavošanās Dobeles bataljona ir sākusies jau pirms krietna laika, bet mācību aktīvais posms — pats vingrinājums — norisināsies no 3. līdz 14. novembrim, turklāt pirmā nedēļa ir paredzēta vairāk kā sagatavošanās otrās nedēļas notikumiem.

Kas tad īsti norisināsies šajās dienās? «Viking '08» koordinators Latvijā pulkvežleitnants Tālis Blumfelds stāsta, ka dobelnieki militārās mācības šoreiz tikpat kā neizjutīs — tās tiek vadītas ar moderno tehnoloģiju un datoru radītu simulāciju palīdzību, un

dalībnieki virtuāli darbosies Gotlandē. Tomēr pilsētas iedzīvotājiem nevajadzētu justies pārsteigtiem, ja novembra sākumā ielās būs redzami karavīri formas tērpos — ZS 51. KB pulcēsies ap 70 karavīru un zemessargu. Mācību laikā Dobelē tiks izvietotas divas

dalībnieku grupas — multinacionālās brigādes štābs 1. ZSN komandiera vadībā, kura sastāvā tiks iekļauti 1. ZSN karavīri un zemessargi, kā arī karavīri no Lietuvas un Zviedrijas, un vingrinājuma uzraudzības grupa, kurā darbosies speciālisti no Zemessardzes štāba, 2. un 3. ZSN, kā arī Zviedrijas pārstāvji. Atbalstu un vēlmi iesaistīties mācībās pauduši arī Latvijas Rezerves virsnieku asociācija, Katastrofu medicīnas centra direktors Mārtiņš Šics, kā arī Dobeles pilsētas domes priekšsēdētājs Andris Elksnītis.

Mācību virsvadītājs brigādes ģenerālis Jāns Īsbergs stāsta par sagatavošanās posmiem un apmācībām pirms vingrinājuma.

«Vietējās pārvaldes pašvaldības institūciju un citu nevalstisko organizāciju iesaiste šāda veida mācībās neapšaubāmi ir pilnīgi jauna joma, jauns izaicinājums gan pašvaldībai, gan sabiedrībai kopumā,» par iesaistīšanos vingrinājumā stāsta Dobeles domes priekšsēdētājs. Viņš atzīst, ka tikšanās reizēs ar mācību sagatavošanas komandu un sarunās ar zviedru kolēģiem ir gūtas jaunas atziņas par to, ka sabiedrības iesaiste šādu mācību norisē veicina gan izpratni par militāro struktūru darbību tā sauktajos karstajos punktos, gan dod iespēju nevalstiskajām organizācijām izvērtēt savu lomu iespējamo ārkārtas situāciju gadījumos un reizē arī šādiem apstākļiem sagatavoties. Jautāts par pašvaldības ieguvumiem, A. Elksnītis izsakās nepārprotami: «Domāju, ka mācību sagatavošanas procesā panāktā vienošanās ar Zviedrijas civilo organizāciju pārstāvjiem par viņu pieredzes apguvi (informācijas apmaiņas veidā) lieti noderēs arī Dobelei gan kā publiskās varas nesējai, gan kā civilajam partnerim mācībās iesaistītajiem militārajiem formējumiem.»

Uzziņai

Valstis, kuras iesaistījušas
starpautiskajās mācībās
«Viking '08»:

Zviedrija, Austrālija, Beļģija, Kanāda, Horvātija, Igaunija, Somija, Francija, Maķedonija, Gruzija, Vācija, Grieķija, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Norvēģija, Polija, Krievija, Slovākija, Šveice, Austrija, Turcija, Ukraina, Lielbritānija, ASV.

Valstis, kurās mācību ietvaros
notiks aktīva darbība:

Austrija (*Seetaler Alpe*), Somija (*Tuusula*), Īrija (*Curregh*), Latvija (*Dobele*), Norvēģija (*Bergen*), Šveice (*Lucerne*) un Zviedrija (*Kung-sangen, Enköping*).

Pēc darba grupas tikšanās brigādes ģenerālis J. Īsbergs atzina, ka praktiski vienīgā lieta, pie kā Latvijas pārstāvjiem pirms mācību sākuma vēl vajadzētu nopietni strādāt, ir lielāka civilās puses iesaistīšana. «Viens no galvenajiem mācību uzdevumiem ir veicināt civilo un militāro institūciju un organizāciju savstarpējo sadarbību, vienotas valodas un kopīgu mērķu atrašanu, bet, ja civilajām organizācijām nav intereses un vēlmes iesaistīties, šo uzdevumu izpildīt nav iespējams. Protams, vingrinājumā piedalīsies gan ANO, gan Eiropas Savienības institūciju pārstāvniecības, tomēr mēs vēlētos redzēt lielāku atsaucību arī no vietējām nevalstiskajām organizāci-

Mācību virsvadītājs Latvijā Alfs Jeršo, Dobeles pilsētas domes priekšsēdētājs Andris Elksnītis un mācību virsvadītājs brigādes ģenerālis Jāns Īsbergs pārrunā plānoto mācību norisi.

jām. Tā ir lieliska iespēja civilajai un militārajai pasaulei, kas ikdienā savā darbībā tikpat kā nesaskaras, ne tikai labāk iepazīt vienu otru, bet arī mācīties un iegūt vēl nebijušu pieredzi,» stāsta ģenerālis.

Runājot par ieguvumiem no dalī-

bas šāda mēroga mācībās, mācību virsvadītājs atkal un atkal uzsver to galveno mērķi — mācīties. «Neatkarīgi no tā, vai skatāmiem vienības vai viena karavīra mērogā, vingrinājums ir izdevies, ja tā dalībnieki ir apguvuši ko jaunu. Vienībām tās būs plašākas zināšanas par NATO un ANO, kā arī par Eiropas Savienības procedūrām, izpratne par šo organizāciju darba principiem, galvenajiem mērķiem un uzdevumiem, tāpat iemaņas sadarbībā ar citu valstu vienībām. Katram dalībniekam lielākie ieguvumi savukārt būs vērtīgā pieredze no dalības konferencēs, apmācībās un, protams, pašā vingrinājumā, kā arī iespēja pilnveidot valodu prasmi un lietot to praksē, strādāt pie savstarpējo attiecību izveidošanas un nostiprināšanas. Būtisks ieguvums ir arī savstarpējā pieredzes apmaiņa ne tikai vingrinājuma ietvaros, bet arī neformālās komunikācijas laikā. Līdz ar to vēlreiz gribētu uzsvērt civilo organizāciju ieguvumu — ja militārajām institūcijām lielāka vai mazāka mēroga mācības ir daļa no ikdienas, tad jums šī ir lieliska iespēja uzzināt daudz ko jaunu, kā arī izveidot kontaktus, kas varētu lieti noderēt nākotnē.»

Atbildot uz jautājumu par plānotajiem mācību izvērtēšanas kritērijiem, brigādes ģenerālis pasmaida. «Šīs mācības notiek nevis katru gadu, bet tikai reizi divos gados ilgās plānošanas dēļ, un man jāatzīst, ka gatavošanās nākamajām «Viking» mācībām sāksies jau līdz ar šī gada mācību noslēgumu. Ko es ar to gribu pateikt? Šāda veida vingrinājumu sagatavošana prasa ļoti lielu ieguldījumu un ilgstošu darbu, un tas tiek darīts ne jau tāpēc, lai visu no-

Darba grupa izstaigā telpas, kurās novembrī divas nedēļas darbosies mācību dalībnieki no Latvijas, Lietuvas un Zviedrijas.

vērtētu ar ķeksīti — labi vai slikti. Galvenais kritērijs ir visu iesaistīto pušu atzinums, ka mācības ir bijušas vērtīgas un tajās apgūtās zināšanas un iemaņas būs noderīgas. Turklāt mācības tiek vērtētas arī to norises laikā, ne tikai pēc noslēguma, kas savukārt dod iespēju jebkurā brīdī ieviest korekcijas, lai sasniegtu pēc iespējas labākus rezultātus.»

Nozīmīga izvērtējuma daļa ir arī pašu dalībnieku atzinumi par mācībās apgūto, kā arī to, kā pietrūcis un kam nākamajā reizē būtu nepieciešams pievērst lielāku uzmanību, rakstīts mācību informatīvajā bukletā.

Izvērtējot līdz šim paveikto, jūtams, ka mūsu zemessargi un karavīri ir gatavi apliecināt savas zināšanas un prasmes visaugstākajā līmenī un no dalības mācībās gaida vislabākos rezultātus. Lai veicas!

Darba grupa Zemessardzes 51. kājnieku bataljona štābā Dobeļē.

Lai karavīram labāk dienēt

Laura Dūša

Foto — Gatis Dieziņš, Normunds Mežiņš un Laila Bajāre.

Karavīrs, tāpat kā jebkurš cilvēks, ir sociāla būtne. Arī karavīram līdzās militārā dienesta pienākumiem ir ar dienestu nesaistītas vēlmes un vajadzības. Jebkuras armijas vadībai ir jādoma par to, lai tās karavīri dienot justos labi, ne velti saka — karavīrs atrodas dienestā 24 stundas diennaktī.

Kā tiek uzklautas Latvijas karavīru vēlmes un kas tiek darīts viņu labā — par to «Tēviņas Sargs» diskutēja ar NBS Apvienotā štāba (AŠ) Personālsastāva departamenta priekšnieku jūras kapteini Rīmantu Štrīmaiti, NBS AŠ J-1 departamenta Sociālā atbalsta biroja priekšnieci štāba virsseržanti Aiju Staņus un NBS AŠ J-1 Dienesta gaitas pārvaldes priekšnieku pulkvežleitnantu Aldi Majoru.

— Palīdzības sniegšana karavīram — gan psiholoģiskās, gan sociālās — vienmēr bijusi Sociālā atbalsta biroja ziņā. Kādi praktiski uzlabojumi sagaida karavīrus?

A. Staņus: — Pirmām kārtām jāmin karavīru rehabilitācija*. Līdz šim mums bija pieejams rehabilitācijas centrs «Jaunķemeri», kas ir medicīniska iestāde ar tai raksturīgiem pacientiem. Karavīru — jaunu, staltu un spēcīgu puīšu uzturēšanās, turklāt kopā ar ģimenēm, šādā medicīniskā iestādē disonē ar pārējo centra pacientu veselības stāvokli.

Tāpēc NBS izveidotajai darba grupai, intensīvi strādājot, ir izdevies panākt, ka tiks uzsākta rekreācijas centra būvniecība. Ja viss ritēs raiti, jaunā iestāde savu darbību varētu sākt 2012. gadā. Tajā atpūsties un uzlabot veselību varēs ne tikai ierindā esošie karavīri, bet arī veterāni. Līdz ar to rekreācijas centra darbība sniegtu cita veida pakalpojumu, nekā ir iespējami šobrīd. Jebkura karavīra darbs, gan Latvijā dienot, gan svešumā, misijā esošā, ir saistīts ar palielinātu slodzi nervu sistēmai, vienā vārdā — stresu. Rekreācijas centrā ikviens karavīrs savu pēcmisijas vai ikgadējo atvaļinājumu kopā ar

ģimeni varēs pavadīt patīkamā vidē un gaisotnē. Tomēr mums jāatceras, ka sadarbība medicīniskās rehabilitācijas jomā ar Jaunķemeri ir jāasaglabā.

Atgādināšu, ka pēc atgriešanās no starptautiskās operācijas pastāvīgajā dienesta vietā karavīram piešķir 20 kalendāra dienas ilgu apmaksātu papildatvaļinājumu un tā laikā karavīrs saņem mēneša algu. Vēl pie pabalstiem var minēt pabalstu vecāka, laulātā, bērna vai apgādājamā nāves gadījumā — mēneša dienesta atalgojuma apmērā, bet bērnam piedzimstot — sešu mēnešu algu apmērā.

Nākamā nopietnā lieta, ko risinām, ir dzīvokļu koncepcija — kā nodrošināt karavīrus ar dienesta dzīvokļiem. NBS rīcībā ir divas dzīvojamās mājas Ādažos. Vienā ir 76 dzīvokļi, no kuriem 20 ir viesnīcas tipa, un otra māja ar 80 dzīvokļiem. Atvieglojums Cēsīs dienotajiem ir NBS rīcībā esošie 10 dzīvokļi. Mums jāpaplašina karavīru iespējas izmantot šādas dzīvojamās platības. Tāpēc darba grupa ir izstrādājusi vairākus variantus, kas paredz, ka NBS vai nu pērk, vai ceļ, vai īrē, vai rod kādu citu variantu, lai spētu sniegt karavīriem dzīvojamo telpu. Izstrādātie priekšlikumi tagad gaida apstiprinājumu un Ministru kabineta lēmumu.

Militārā dienesta likums (MDL) nosaka iespēju karavīram ārpus kārtas iekārtot savu bērnu pirmsskolas izglītības iestādē. Taču reālā situācija pašvaldībās ir tāda, ka ne vienmēr tas dzīvē realizējas, tāpēc esam uzsākuši bērnu dārza celtniecību Ādažos. Domājam, ka tas savu darbību varētu uzsākt jau 2009. gada rudenī. Sadarbībā ar Ādažu pašvaldību tiks komplektēts bērnu dārza personālsastāvs, lai spētu uzņemt aptuveni 120 bērnus. Tas būtu

liels atspajds daudzām karavīru ģimenēm, kurām ir mazi bērni. Ne vienmēr viņiem ir iespēja bērniņu laikus pieteikt konkrētajā bērnudārzā, līdz ar to vietas nav. No sakomplektētas grupas nevar kādam bērnam atteikt vietu un viņa vietā pieņemt militārpersonas bērnu. Sanāk tā, ka netiek pildīta likuma norma.

R. Štrīmaitis: — Jebkurā vietā, kur karavīrs tiek nosūtīts pildīt dienesta pienākumus, pēc likuma, viņš jānodrošina ar dzīvokli. Mīnuss šai sistēmai ir tas, ka pēc vairāku gadu ilga dienesta

neviens no dzīvokļiem, kuros dienas laikā NBS karavīrs ir dzīvojis, nepaliek viņa īpašumā, nav militārpersonas privātīpašums. Savukārt karavīriem, kuri ir dzīvokli, kopš 2006. gada tiek maksāta daļēja dzīvokļu īres un komunālo maksājumu kompensācija. Ar 2008. gada 1. janvāri īres kompensācija ir paaugstināta līdz 100 latiem. Protams, dažkārt šī summa nespēj nosēgt visus ar dzīvošanu saistītos izdevumus, bet tā var atvieglot karavīra komunālos maksājumus.

Ja karavīra pieņemšana profesionālajā dienestā, kā arī pārvietošana dienesta interesēs ir saistīta ar viņa dzīvesvietas maiņu, pēc pārcelšanas dienesta vietā viņam izmaksā vienreizēju pabalstu vienas mēnešalgas apmērā un pusalgas apmērā par katru ģimenes locekli, kas pārceļas kopā ar viņu. Tāpat karavīram ir iespēja saņemt ikmēneša kompensāciju 10% apmērā no mēnešalgas, ja karavīra laulātais, pārceļoties kopā ar karavīru uz jauno dienesta vietu, ir zaudējis darbu, nesāņem bezdarbnieka pabalstu un jaunajā vietā nav iespējams atrast citu darbu.

— **Kā karavīrs ikdienā izjūt sociālo atbalstu?**

R. Štrimitis: — Būtiski ir tas, ka katrs karavīrs tiek apdrošināts, kolīdz tiek parakstīts līgums par profesionālo dienestu. Tas nozīmē, ka ir apdrošināšana, kas saistīta ar dienesta pienākumu veikšanu. Mīnētā garantija nav attiecināma uz brīvā laika pavadīšanu. Turklāt medicīniskā aprūpe ir bez maksas.

Jārūnā arī par nelaiemes gadījumiem. Karavīra bojāejas gadījumā, pildot dienesta pienākumus starptautiskajā operācijā vai pildot ar komandiera pavēli noteiktus uzdevumus, kompensācija viņa tuviniekiem ir 50 000 latu. Ir domāts paaugstināt šo summu, jo nereti apgādnieka zaudējums ir arī finansiāli smags trieciens tuviniekiem.

Kopš šā gada 1. jūnija būtiski ir paaugstināta pārtikas kompensācija — no 4 uz 7 latiem dienā, ko noteica pārtikas produktu cenu celšanās un inflācija.

Šā gada 26. maijā Ministru kabinētā tika apstiprināti Aizsardzības ministrijas izstrādātie iesniegtie grozījumi Militārā dienesta likumā, kas paredz, ka «katrs karavīrs dienesta laikā saņems karavīra formas tērpu vai tā kompensāciju un nepieciešamo dienesta inventāru». Kompensāciju par formas tērpu karavīri saņems pēc likuma grozījumu pieņemšanas Saeimā galīgajā lasījumā.

— **Vai tas nozīmē, ka karavīrs vairs nesaņems formu?**

R. Štrimitis: — Kompensācija attiecināma tikai uz ikdienas formu un sporta tērpu. Lauka formas tērpu un specializēto ekipējumu karavīram izsniegs tāpat kā līdz šim. Tas varētu celt karavīra apzinīgumu, mudināt kļūt kārtīgākam un saudzīgākam attieksmē pret savu formas tērpu. Vienības vadība nosaka, kas kurā reizē jāvelk mugurā karavīram, bet pārsvarā lauka formas tērpu drīkst valkāt arī ikdienā. Tātad ikmēneša kompensācijas summu (45 latus) karavīrs varēs arī ietaupīt, ja katru dienu nevalkās ikdienas formu, bet spēs to uzturēt tīru un kārtīgu ilgāku laiku.

— **Vai ir domāts par karavīru pamatalgas palielinājumu?**

R. Štrimitis: — Jau nākamgad plānots amata algu paaugstinājums par aptuveni 10—15%. Uzskatu, ka tas ir neliels kāpums, taču to nosaka šābrīža situācija mūsu valstī. Noteiktais taupības režīms ikvienā valsts pārvaldes iestādē nepieļauj strauju algu pieaugumu. Šajā ziņā karavīriem vajadzētu būt saprotošiem.

— **Kas jauns gaidāms karavīra ikdienā, domājot par karjeras plānošanu?**

A. Majors: — Aktīvs darbs norit pie dienesta gaitas plānošanas. Augstākajiem un vecākajiem virsniekiem, daļēji arī jaunākajiem virsniekiem, ir sagatavoti karjeras plāni divus līdz trīs gadus uz priekšu. Darbu domājam pabeigt līdz šā gada beigām. Visi virsnieki

Jebkura karavīra darbs, gan Latvijā dienot, gan svešumā, misijā esošā, ir saistīts ar palielinātu slodzi nervu sistēmai, vienā vārdā — stresu.

pamazām tiek iepazīstināti ar šiem karjeras plāniem. Vienam cilvēkam tiek plānots nevis viens konkrēts amats, bet gan vairāki varianti, un, pienākot rotācijas laikam, tiks izskatītas vairākas kandidatūras uz attiecīgo amatu. Tas veicinās konkurenci, tātad paaugstinās arī motivāciju dienesta pienākumu izpildē.

Virsnieku karjeras plānošanas pamatprincipi ir šādi:

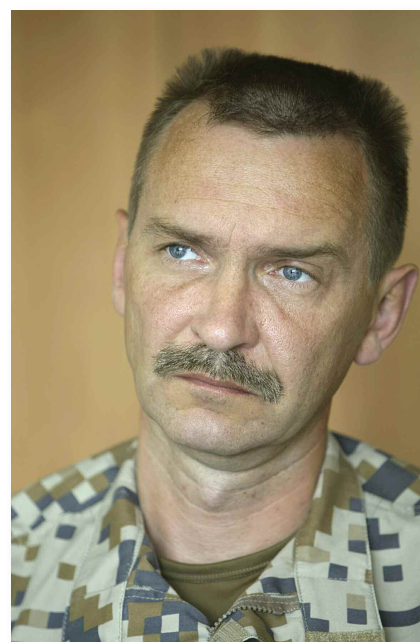
▲ virsnieks atrodas amatā ne ilgāk kā piecus gadus;

▲ līdz kapteiņa dienesta pakāpes saņemšanai ne mazāk kā divus gadus pilda dienestu komandējošā sastāva amatos NBS vienībās;

▲ pēc kapteiņa dienesta pakāpes saņemšanas seko dienests administratīvos amatos vienību, spēku veidu un pavēlniecību štābos, NBS Apvienotajā štābā (štāba līmenis ir atkarīgs no virsnieka ikgadējās izvērtēšanas rezultāta, t. i., dienesta izpildes novērtējuma);

▲ atkarībā no dienesta izpildes un individuālo spēju novērtējuma — dienests administratīvos amatos attiecīgi cita līmeņa (arī NATO) štābos vai komandējošā sastāva amatos bataljonos;

▲ apmācības tiek plānotas pirms iecelšanas amatā.

Turpinājums 20. lpp.

Sākums 18. un 19. lpp.

Šie principi ir virzīti uz to, lai dienesta laikā virsnieks iegūtu pēc iespējas vispusīgāku pieredzi. Par būtisku papildu kritēriju karjeras plānošanā ir kļuvusi karavīra dalība starptautiskajā operācijā.

Karjeras plānošanā svarīgs atskaites punkts ir karavīru ikgadējā izvērtēšana, kuru veic viņu tiešie komandieri (priekšnieki). Jo objektīvāk tā ir veikta, jo precīzāk un adekvātāk karavīru spējām ir iespējams plānot viņu karjeru un pieņemt lēmumus. Diemžēl šā gada karavīru izvērtēšanas process atklāja daudz nepilnību. Ir sagatavoti priekšlikumi par šī procesa pilnveidošanu.

R. Štrimaitis: — Šobrīd norit visu NBS štata vietu pārskatīšana un optimizācija, jo sevišķi tas skar administratīvo aparātu, ko vēlams samazināt. Valsts uzstādījums ir samazināt personālsastāvu par 5%, taču nav iespējams atvaļināt šādu skaitu karavīru. Latvijai ikviena militārpersona ir svarīga un vajadzīga. Līdz ar to mums ir nevis jāatļauj cilvēki, bet jāpārskata struktūra, kā arī darba metodes. Daudz laika aizņem darbs ar papīriem, štābi ir apkrauti ar dokumentiem, tāpēc pašiem — starp priekšniekiem un padotajiem — vairāk lietu un jautājumu būtu jākārto tikai saskaņošanas līmenī, turklāt elektroniski. Tas neprasītu laikietilpīgo dokumentāciju, kuras apstrādē jāpiesaista cilvēki.

— Vai minētā karjeras plānošana skar tikai virsniekus?

A. Majors: — Pamatā jā, jo pavēles par virsnieku iecelšanu vai pārcelšanu amatos paraksta NBS komandieris un šo dokumentu aprīte ir mūsu departamenta pārraudzībā. Karavīriem un instruktoriem karjeru plāno spēku veidi un pavēlniecības.

— Lai kļūtu par virsnieku, jāstudē Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA). Vai kādas izmaiņas skars arī šo apmācību vietu?

R. Štrimaitis: — Jauninājumi gaidāmi virsnieku pamatizglītībā. Jau šogad NAA plāno uzsākt virsnieku apmācību, kas ilgs četrarpus gadu. Tas nav nekas jauns, bet gan ļoti aizmirsts senais, jo NAA šādas apmācības ir jau bijušas. Pabeidzot šīs studijas, tiks iegūts civilās izglītības bakalaura grāds (sadarbībā ar vairākām Latvijas augstskolām) un militārās izglītības zināšanas atbilstoši virsnieka militārajai pakāpei — leitnants.

— Kāpēc tik daudz kas tiek labots un mainīts lietās, kas skar karavīru dienestu?

R. Štrimaitis: — Mēs redzam to, ka, mainoties laikam, ir nepieciešamas izmaiņas, tas ir jādara, lai karavīru dzīve tiktu uzlabota. Jācenšas, lai viss būtu perfekti. Šobrīd tā nav, līdz ar to daudz ko mainām un labojam. Kā saredzēt to, kas jāmaina? Talkā nāk komandieru viedokļi un kolektīvie lēmumi. Aizsardzības ministrs un NBS komandieris izvērtē, kur darbs ir jāuzlabo, novēršot kļūdas un sakārtojot vidi atbilstoši jaunajai situācijai un izaicinājumiem.

Aicinām lasītājus iesaistīties diskusijā, sūtot savus jautājumus un komentārus uz e-pastu:

redakcija@sargs.lv

Mēģināsim rast atbildes žurnāla turpmākajos numuros.

*Visi sociālie jautājumi, kas attiecas uz karavīru militārajā dienestā, tiek risināti atbilstoši Militārā dienesta likumam (spēkā no 01. 07. 2002; ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2008. gada 4. janvārim).

LAIKS VĪRIEM?

Raidījums «Laiks vīriem?»

LTV 7 skatāms ik sestdienu plkst. 11.00.

Raidījumu vienmēr var noskatīties Aizsardzības ministrijas mājaslapā:
www.mod.gov.lv un www.tv.lv

Trešajā Zemessardzes salidojumā spriež, kāds varētu būt nākotnes karavīrs

No 18. līdz 20. jūlijam Gulbenes rajona Vecstāmerienas atpūtas bāzē «Ziedugravas» notika jau trešais Zemessardzes (ZS) salidojums, kurā piedalījās aptuveni 2000 zemessargi no visas Latvijas kopā ar ģimenēm. Salidojuma mērķis ir popularizēt un veicināt aktīvu atpūtu Zemessardzes vienību karavīriem, zemessargiem un viņu ģimenēm, kā arī stiprināt Zemessardzes vienotību.

Atklājot salidojumu, Zemessardzes komandieris pulkvedis Juris Zeibārts uzsvēra, ka šis pasākums ir pateicība karavīru un zemessargu ģimenēm, kas saprot un atbalsta savu tuvinieku izvēli. Labākajiem zemessargiem Zemessardzes komandieris pasniedza apbalvojumus.

ZS 34. artilērijas bataljons rāda, ka nākotnes karavīram ir jāprot viss.

ZS komandieris pulkvedis Juris Zeibārts pasniedz ZS 35. kājnieku bataljona vecākajam zemessargam Antonam Šalkovskim Latvijas Republikas Zemessardzes komandiera apbalvojumu «Par kalpošanu tautai un Latvijai».

Tālāk sekoja komandu priekšnesumi par tematu «Nākotnes karavīrs», un katra vienība sniedza savu redzējumu par mūsu karavīru nākotnē. Visai ekspresīvs bija Zemessardzes 34. artilērijas bataljona priekšnesums, kurā tika akcentēts, ka mūsdienu un arī nākotnes karavīram jāprot viss — gan sniegt atbalstu valsts un pašvaldību iestādēm, palīdzēt plūdu un mežu ugunsgrēku gadījumā, rakstīt sarežģītus dokumentus, un, protams, neaizmirst savus tiešos pienākumus, piedaloties mācībās un sargājot zemi.

Salidojuma otrajā dienā katras vienības komanda piedalījās dažādās jautrās

komandu sacensībās. Labāko rezultātu sasniedza Zemessardzes 54. inženiertehniskā bataljona komanda. Īpašas stafetes bija jāveic komandieriem, pierādot, ka viņi prot gan šaut ar netradicionāliem ieročiem, gan skriet ar pleznām kājās. Protams, līdzjutēji aktīvi atbalstīja savas komandas un it īpaši komandierus.

Vai komandieris spēj darboties neierastos apstākļos un ekipējumā? ZS 31. aizsardzības no masveida iznīcināšanas ieročiem bataljona komandieris kapteinis Māris Kaldavs to pierādīja arī stafetē.

Pirmais salidojums notika pirms trim gadiem Latgalē, bet otrais — pirms gada Kurzemē. Kā atzīmēja salidojuma organizators Zemessardzes sporta kluba priekšnieks Andris Kuļikovskis, šāds pasākums iecerēts kā kopā sanākšana zemessargiem un viņu ģimenes locekļiem, tāpēc priecē, ka visos salidojumos īpaši aktīvi ir zemessargu bērni.

Sagatavojusi Diāna Selecka, virsreržante, 2. ZSN sabiedrisko attiecību speciāliste.

Foto — Einārs Binders.

Bataljonu vadošajiem virsniekiem ne vien jāspēj pieņemt stratēģiski svarīgus lēmumus, bet arī jābūt fiziski labā formā. ZS 34. artilērijas bataljona štāba priekšnieks kapteinis Oskars Pūrmalis neapjūk arī sarežģītās situācijās.

Sociāli psiholoģiskā adaptācija — aktualitāte NBS

Vitauts Virbicks,
militārais darbinieks, *Mag. psih.*,
doktorants.

(Sākums žurnāla šā gada jūnija un
jūlija numurā.)

Vislabākais laiks, lai izaudzētu koku, bija
pirms 20 gadiem.

Vēl viens vislabākais brīdis, lai izaudzētu
koku, ir šodien.

(Afrikāņu sakāmvārds.)

Šajā žurnāla numurā
sniegšu atbildes uz dažiem
lasītāju jautājumiem par
militāro psiholoģiju, bet
vispirms gribētu izteikt pa-
teicību visiem, kuri uzdod
tik daudz interesantu jautā-
jumu. Tas apliecina, ka nav
tādu cilvēku, kam nebūtu
sava priekšstata par šo tēmu.

Bez šaubām, lasītāju vie-
dokļi mēdz būt arī diametrāli pretēji.
Taču tas atspoguļo Nacionālajos bru-
notajos spēkos dienāšo karavīru perso-
nību dažādību un katra cilvēka pierē-
dzes unikālumu.

? — Kāpēc ir vajadzīgs psihologu
dienests bruņotajos spēkos? Es personīgi
nejūtu tādu īpašu vajadzību pēc tā.

— Pēc analogijas šo jautājumu var
uzdot par taktiku, stratēģiju u. tml.
Pirmkārt, psiholoģija ir zinātne, kurai
ir gan teorētiskie, gan praktiskie as-
pekti. Militārajai psiholoģijai tapat. Pē-
tījumi ir nepieciešami, lai atklātu jaunu
vai esošu likumsakarību cilvēka un
militārā sociuma psihiskajā dzīvē, lai
prognozētu situāciju, laikus reaģētu un
atbalstītu cilvēku vai organizāciju jau-
najos apstākļos. Militārās psiholoģijas
praktiskais aspekts — karavīra un viņa
ģimenes atbalsts dienesta laikā, izman-
tojot visu plašo iemaņu un metožu
klāstu. Esmu pilnīgi pārliecināts, ka arī
karavīru ģimenes pieder pie militārā
sociuma. Jebkuras sevi cenošas organi-
zācijas viens no pašiem galvenajiem re-
sursiem un vērtībām ir cilvēki. Viegli
var iztēloties, cik mērķtiecīga un darb-
spējīga organizācija būtu bez cilvēkiem.

Psiholoģijas zinātne ir ļoti plaša —
sociālās psiholoģijas, organizāciju psi-
holoģijas, eksperimentālās psiholoģi-
jas, juridiskās psiholoģijas, attīstības
psiholoģijas, militārās psiholoģijas, ak-
meoloģijas un citu -loģiju uzdevums,
vienkārši runājot, ir atvieglot cilvēkam
dzīvi un padarīt to efektīvu un psihiski
veselīgu. Klīniskā psiholoģija nodarbo-
jas ar to, ka palīdz cilvēkam psiholoģis-
ki pārvarēt slimību un vajadzības gadī-
jumā atbalsta kontaktu starp ārstu un
slimnieku ārstēšanas procesā.

Mūsu karavīri bieži vien jauc psiho-
loģijas un psihiatrijas jēdzienu. Iespē-
jams, joprojām tautas atmiņā no padom-
ju laikiem palicis priekšstats, ka psihiat-
riju izmanto, lai ierobežotu vai izolētu
brīvi domājošus cilvēkus. Toreiz daži
psiholoģijas virzieni vispār bija aiz-
liegti kā kaitīgi padomju ideoloģijai.

Jūs rakstāt, ka nejūtat vajadzību
pēc psiholoģijas, spriežot no savas dzī-
ves pieredzes. Droši vien jūs esat infor-
mēts par cilvēka psihes (dvēseles) un
personības eksistenci. Viena no cilvē-
ka psihes funkcijām ir aizsardzība. Ci-
tiem vārdiem, psihe aizsargā pati sevi,
lai saglabātu stabilitāti un līdzsvaru
starp iekšējiem motīviem un vajadzī-
bām un sociuma prasībām. Būtu lieliski,
ja cilvēkam būtu daudz funkcionālo
paņēmienu līdzsvara un psihisko spē-
ku saglabāšanai. Taču tie ir audzināša-
nas un izglītības jautājumi. NBS kara-
vīru videi ir raksturīgi stereotipi — «Īsti
vīrieši neraud», «Tā ir jūsu/ viņu pro-
blēma», «Man nav nekādu problēmu»,
«Ar savām problēmām tikšu galā pats»,
«Mēs un viņi», «Vai viņš ir pats gudrā-
kais?», «Tikai man ir pilns priekšstats
par to, kas notiek» u. tml. Bet ne vien-
mēr stereotipi atbilst daudzveidīgajām
realitātes prasībām.

? — Vai vispār ir iespējams sagatavo-
ties nezināmajam?

— Bez šaubām, nezināmais var
traucēt. Domāju, ka ir nepieciešams
noskaidrot nezināmā avotu. Vai tās ir
nelabvēlīga notikuma gaidas vai vien-
kārši informācijas trūkums? Cilvēkam
no dabas ir izstrādāti mehānismi, lai
trauksmi pārvarētu. Cilvēks, atrodo-
ties šāda veida situācijā un būdams

adekvātā psihiskā stāvoklī, vāc infor-
māciju par nezināmo. Šajā gadījumā ir
svarīgs konteksts vai vide, kur atrodas
cilvēks, jo mēs adaptējamies ne tikai
idejām, bailēm, dogmām, dabai, bet arī
situācijai. Informācijas trūkuma dēļ
mūsu psihe piepilda to neizpildīto in-
formācijas lauku ar cilvēka rīcībā eso-
šo līdzīgo informāciju. Šo informāciju
cilvēks parasti saņem no savas atmi-
ņas, no citu cilvēku stāstiem par līdzī-
gu situāciju vai problēmu, kas atgadīju-
sies viņiem vai viņu radniekiem, vai
pazīstamiem cilvēkiem. Informācijas
vakuums it kā tiek aizpildīts, bet tieši
tā var rasties dažādas baumas un aiz-
domas, kuras var traucēt vēl vairāk.
Galvenais šajā situācijā — saglabāt
mieru, neuzvilkties, ļaujoties dažādām
emocijām, un neiztēloties dažādus sce-
nārijus par iespējamo drūmo nākotni.

Varētu teikt, ka nezināmais cilvē-
kam ir viņš pats sev. Diemžēl Jūsu jau-
tājumā nav skaidri formulēts, par kādu
nezināmo tieši ir runa, taču vienmēr re-
komendēju sākt sagatavošanos ar sevi,
atbildot uz šādiem jautājumiem:

- Vai no šī nezināmā draud bries-
mas man vai mani tuviniekiem —
kolēģiem, draugiem, mīļiem cilvēkiem
u. tml.? (Atbildei jābūt konkrētai — *jā*
vai *nē*. Varētu būt tā, ka situācija nav
skaidra un nevar uzreiz konkrēti atbil-
dēt uz jautājumu. No fakta konstatāci-
jas un tā pieņemšanas var mainīties
mūsu rīcības virziens.)

- Kur es varētu dabūt nepiecieša-
mo informāciju (informācijas avoti,
augstākstāvošie komandieri, speci-
ālisti)?

- Vai es tikšu galā ar to pats? (Šeit ir
svarīgs emocionālais draugu un kolē-
ģu vai speciālista praktiskais atbalsts.)

- Vai iegūtā informācija palīdz atri-
sināt situāciju? (Svarīga plaša iegūtas
informācijas analīze un tās izmantoša-
nas iespējas.)

- Vai esmu apmierināts ar rezultā-
tu? (Tas nav tikai mentāls atzinums, ka
rezultāts man ir pieņemams, — obligā-
ti jābūt gan emocionālai, gan ķermeņa
reakcijai uz notikušo.)

Ja Jūs gaidāt kaut kādu nelabvēlī-
gu notikumu savā dzīvē, lūdzu, vien-
mēr atcerieties, ka daudz ko mainīt var
tieši šodien.

Labākais situācijas risinājums — parunāt ar cilvēkiem, kuriem ir reāla, turklāt pozitīva pieredze līdzīgā jautājumā, vai ar speciālistu.

? — Man ir tāda sajūta, ka nevienam neesmu vajadzīgs, ka tas, ko es daru savā darbā, arī nevienam nav vajadzīgs. Pēdējā gada laikā es bieži domāju par cita darba meklēšanu. Kas man būtu jādara?

— Vientulības sajūta ir dabisks cilvēka psihes attīstības process. Atbildēt konkrētāk uz jautājumu var, zinot Jūsu vecumu. Katra cilvēka dzīvē ir īpaši laika posmi, kad viņš jūtas ne īpaši labi. Un tas nav saistīts ar fiziskās veselības stāvokli. Psiholoģijas zinātnē šos laika posmus dēvē par vecuma krīzēm. Un tieši krīzes periodā cilvēki var justies vientuļi un nevajadzīgi citiem. Bez šaubām, tāda veida izjūtas ir ļoti subjektīvas, bet tiem, kuri tās pārdzīvo, viss ir ļoti reāli un bieži vien arī sāpīgi. Pēc Ērika Ēriksona teorijas, katra cilvēka dzīvē ir astoņi vecuma krīzes periodi. Pārdzīvojot krīzes posmu un adekvāti reaģējot uz to, indivīds turpina savu attīstību jaunā psiholoģiskā statusā. Tie indivīdi, kuri atsakās kaut ko mainīt savā dzīvē krīzes perioda laikā, paliek iepriekšējā psihes attīstības stadijā. Ļoti bieži var sastapt pieaugušo cilvēku ar bērna domāšanas veidu vai ar pusaudža uzvedību.

Jāatceras, ka cilvēku hronoloģiskais vecums ir ļoti nosacīta cilvēka

attīstības iezīme. Daudz vairāk informācijas sniedz indivīda bioloģiskā, sociālā un psiholoģiskā vecuma izpēte (Bērens-Kaningsems, 1985).

Bioloģiskais vecums — cilvēka dzīves vidējais iespējamais ilgums — dažādiem cilvēkiem ievērojami atšķiras.

Sociālo vecumu vērtē pēc cilvēka statusa atbilstības konkrētas kultūras normām.

Psiholoģiskais vecums norāda, kādā mērā cilvēks ir piemērots vides prasībām. Tas iekļauj sevī intelekta līmeni, spēju apgūt zināšanas, kustību iemaņas, kā arī tādus subjekta faktorus kā jūtas, nostādnes un motīvus.

Bioloģiskā, sociālā un psiholoģiskā vecuma faktoru apvienojums rada priekšstatu par cilvēka briedumu (Guna Svence. Pieaugušo psiholoģija).

Sākot ar piedzimšanas dienu, visu bērnību mēs mācāmies būt cilvēku starpā un sadarboties ar grupu. Domubiedru grupa ļauj mums apmierināt mūsu vajadzības, tādad ir mums ļoti nozīmīga. Psiholoģijas zinātnē to dēvē par referentu grupu, jo tieši šajā vidē veidojas mums būtiski svarīgas starppersonu attiecības un mūsu personības attīstība. Grupai ir savi likumi un noteikumi, kurus pieņem un ievēro grupas dalībnieki. Ja grupas dalībnieks uzskata, ka grupas noteikumi ietver viņam svarīgas vērtības, un tās ievēro visi grupas dalībnieki, tad cilvēks pieskaita sevi pie šīs grupas un aktīvi piedalās grupas dzīvē. Katram grupas dalībniekam ir ļoti svarīga attīstības

iespēja grupas ietvaros, kā arī iespēja iegūt vajadzīgās iemaņas un zināšanas. Tāpat katram grupas dalībniekam ir nozīmīga viņa atzīšana par lietderīgu grupas locekli. Patiesībā ir grūti noticēt, ka Jūs nevienam neesat nedz interesants, nedz vajadzīgs. Esmu pārliecināts, ka tādi cilvēki ir. Jums atliek tikai atcerēties visus sev tuvos un pazīstamos cilvēkus. Sarindojiet cilvēku vārdus pēc nozīmības — kā pirmo rakstiet sev pašu nozīmīgāko un tā tālāk līdz ne īpaši nozīmīgajam. Bez šaubām, arī nozīmība varētu būt dažāda, tāpēc ranžējiet arī tās izpausmes. Pēc tam padomājiet, kāds labums no Jums varētu būt visiem šiem cilvēkiem pēc kārtas? Ar ko Jūs personīgi varētu būt nozīmīgs un lietderīgs katram no šiem cilvēkiem atsevišķi un visiem kopā? To darot, jābūt objektīvam un patiesam savas sirdsapziņas priekšā. Nedaudz pacietības, un Jūs sagaidāt atklājumus... Esiet tik laipns, uzrakstiet man lūdzu uz e-pastu par sava pētījuma rezultātiem. Konfidencialitāte un atbilde ir garantēta. Paldies!

P.S. Autors aicina lasītājus arī turpmāk savus jautājumus un ierosinājumus sūtīt uz e-pastu: psihologs@sargs.lv.

Jūsu vēstules un jautājumus publicēsim ar Jūsu piekrišanu. Konfidencialitāte un atbilde ir garantēta saskaņā ar Latvijas Profesionālo psihologu asociācijas Ētikas kodeksu.

Abonē

Tēvijas Sargs

Militāro žurnālu «Tēvijas Sargs»

abonēt ir iespējams

visās «Latvijas pasta» nodaļās

vai www.pasts.lv

Žurnāla abonēšanas cenas:

1 mēn.	Ls 0,50
3 mēn.	Ls 1,50
6 mēn.	Ls 3,00
12 mēn.	Ls 6,00

Žurnāla abonēšanas indekss — 2178.

Sīkāka informācija pa tālruni 67114788 vai e-pastu: redakcija@sargs.lv

Uzvara — vienotībā!

Inga Dauškane,

leitnante. Foto — Laila Bajāre.

Mūsu sportistu panākumi starptautiskajā sporta arēnā, izcīnītā medaļa olimpiskajās spēlēs Atēnās, uzvara CISM pasaules un reģionālajos čempionātos bija galvenais iemesls, lai Latvijas bruņotie spēki uzņemtos organizēt 40. CISM pasaules čempionātu modernajā piecīņā — sporta veidā, kam ir senas militāras tradīcijas.

NBS komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs, CISM ģenerālsekretārs pulkvedis Mišels van Mērs, Latvijas Olimpiskās komitejas prezidents Aldonis Rubļevskis, brigādes ģenerālis Juris Kiukucāns, NBS SK priekšnieks pulkvežleitnants Agris Lībergs, CISM delegāciju vadītāji un goda viesi sacensību atklāšanas ceremonijā.

No 23. līdz 30. jūlijam Latvijā, Rīgā notika 40. CISM pasaules čempionāts modernajā piecīņā. Rīgā ieradās vairāk nekā 80 pārstāvji no 12 pasaules valstīm: Austrijas, Baltkrievijas, Brazīlijas, Čehijas, Itālijas, Lietuvas, Polijas, Dienvidkorejas, Šveices, Vācijas, Ukrainas un Latvijas. Ar savu klātbūtni CISM pasaules čempionātu pagodināja CISM ģenerālsekretārs pulkvedis Mišels van Mērs un modernās piecīņas komitejas prezidenta vietas izpildītājs pulkvežleitnants Paulo Roberto Ribass.

CISM pasaules čempionātā startēja 45 sportisti — karavīri, 37 vīrieši un 8 sievietes, kuri sadalīja četrus medaļu komplektus.

Sieviešu konkurencē zelta medaļu izcīnīja Latvijas bruņoto spēku pārstāve un Atēnu olimpisko spēļu vicečempione kaprāle Jeļena Rubļevska. Piecu disciplīnu kopvērtējumā kaprāle Jeļena Rubļevska ieguva 5332 punktus. Šaušanā tika sasniegts trešais labākais rezultāts (177) ar 1060 punktiem. Paukošanā — Jeļena uzvarēja 20 cīņās, kas deva pirmo vietu ar 1000 punktiem. 200 m peldēšanas disciplīnā Latvijas sportiste finišu sasniedza pēc 2:20,65,

iegūstot 1236 punktus. Jāšanā viņa bija otrā ar 1044 punktiem. Savukārt 3000 m krosa distanci kaprāle Jeļena Rubļevska uzsāka jau kā sacensību līdere. Sacensību noslēdzošajā disciplīnā, uzrādot otro labāko rezultātu 11:22,00, Jeļena finišēja, tuvāko sekotāju Lietuvas sportisti apsteidzot vairāk nekā par pusminūti.

NBS sporta kluba sporta instruktore kaprāle Jeļena Rubļevska uz goda pjedestāla augstākā pakāpiena.

Sudraba godalgu izcīnīja Lietuvas bruņoto spēku pārstāve Ģintare Sikorskīte ar 5212 gūtiem punktiem, savukārt 3. vietā ierindojās Itālijas bruņoto spēku pārstāve Alesja Mančīni ar 4912 punktiem.

Latvijas bruņoto spēku pārstāvis Sandris Šika pirmajā sacensību disciplīnā — šaušanā savāca 179 punktus, ierindojoties desmitajā pozīcijā. Nedaudz sliktāk šaušanas disciplīna padevās olimpisko spēļu dalībniekam dižmatrozim Denisam Čerkovskim, kurš ar 171 punktu ierindojās 27. vietā.

Paukošanas disciplīnā mūsu sportistiem deva cerības pakāpties gan individuālajā vērtējumā, gan cīņā par godalgām komandu vērtējumā. Latvijas komandas sportisti nelika vilties līdzjutējiem, un paukošanas lielmeistars kaprālis Sandris Šika, uzvarot 27 cīņās, nodrošināja sev pirmo vietu, savukārt kareivis Mihails Jefremenko sasniedza trešo labāko punktu summu (976).

CISM pasaules čempionāta dalībnieki izšķīrošajās cīņās par uzvaru.

200 metru peldēšanas disciplīnā labāko rezultātu sasniedza Šveices sportists Kai Ribli 2:01,49, labāko desmitniekā iekļuva Latvijas sportisti — dižmatrozis Deniss Čerkovskis (4. vieta, 2:05,10), Mihails Jefremenko (7. vieta, 2:06,07) un Staņislavs Judkins (8. vieta, 2:06,20).

Jāšanas disciplīnā Latvijas komandai līdzīgi kā 2007. gada Eiropas čempionātā sagādāja pamatīgas galvassāpes —

nogāzti šķēršļi, pārsniegts laiks distancē un «spītīgie» zirgi izdarīja savas korekcijas cīņā par godalgotajām vietām.

Pēc sacensību četrām disciplīnām mūsu sportists Sandris Šika ieņēma otro vietu, tomēr salīdzinoši gausais solis 3000 metru krosa distancē viņu nobīdīja uz sesto pozīciju individuālajā vērtējumā (5328). 11. vietu izcīnīja dižmatrozis Deniss Čerkovskis (5284), 27. vietā — Staņislavs Judkins (4912), 36. vietā — Mihails Jefremenko (3544).

Vīriešu konkurencē uzvaru izcīnīja Austrijas pārstāvis Tomass Daniels (5460), otrajā vietā ierindojās lietuvietis Tads Žemaitis (5420) un par bronzas godalgas laureātu kļuva Ukrainas pārstāvis Sergejs Baitaļuks (5396).

Komandu vērtējumā uzvarēja Ukrainas bruņoto spēku modernās piecīņas komanda ar gūtiem 15 852 punktiem. Vicečempionu godā — Itālijas bruņoto spēku komanda (15 824 punkti), bet 3. vietā — Lietuvas bruņoto spēku komandai (15 672 punkti).

Latvijas komandas sportistu spītība un neatlaidība, cīņas gars un vienotība visprecīzāk atklājās CISM pasaules čempionāta noslēdzošajā disciplīnā —

vīriešu stafetē. Latvijas piecīnīki — kaprālis Sandris Šika, kareivis Mihails Jefremenko un zemessargs Staņislavs Judkins pēc gūtajām neveiksmēm individuālajā un komandu vērtējumā lieliski startēja visās piecās stafetes disciplīnās un bija ceļā uz augstākā kaluma godalgām.

Pirmajā disciplīnā — šaušanā — Latvijas komanda uzrādīja ceturto rezultātu, gūstot 1096 punktus. Līderpozīcijās mūsu komanda izvirzījās pēc uzvaras paukošanā (1064 punkti) un peldēšanā (1308 punkti).

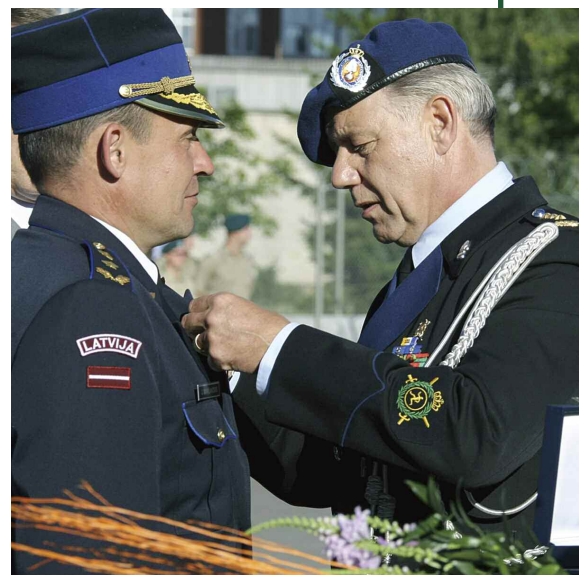
Ar satraukumu tika gaidīta jāšanas disciplīna, kas jau vairākkārt Latvijas piecīnīkiem ir bijis klupšanas akmens, tomēr Latvijas trio turējās godam, un komanda, iegūstot otro vietu (1136 punkti), praktiski bija nodrošinājusi sev pirmo vietu, jo tuvākie sekotāji — Baltkrievijas bruņoto spēku komanda — 3 x 1,5 km krosa distancē devās tikai pēc 1 minūtes un 22 sekundēm. Lai arī skriešanā mūsu komanda bija tikai 5. vietā (884 punkti), piecu disciplīnu kopvērtējumā ar gūtiem 5488 punktiem tika izcīnītas zelta medaļas, un finiša taisni Sandris Šika veica lepnā vientulībā ar Latvijas valsts karogu rokās.

Latvijas trio — kaprālis Sandris Šika, kareivis Mihails Jefremenko un zemessargs Staņislavs Judkins — var būt gandarīts par savu veikumu — izcīnītajām zelta medaļām stafetē.

Atpaliekot par vairāk nekā 200 punktiem, sudraba godalgas šajā disciplīnā izcīnīja Baltkrievijas bruņoto spēku komanda (5284 punkti), bet 3. vietu — Vācijas bruņoto spēku komanda (5248 punkti).

Augsti novērtējot Latvijas karavīru sasniegumus CISM sporta sacensībās un par personīgo ieguldījumu fiziskās sagatavotības un sporta attīstībā bruņotajos spēkos, CISM ģenerālsēkretārs pulkvedis Mišels van Mērs pasniedza NBS komandierim ģenerālmajoram Jurim Maklakovam šīs asociācijas ordeņa «Par nopelniem» virsnieka pakāpi. Savukārt ordeņa «Par nopelniem» bruņinieka pakāpi saņēma Latvijas un NBS modernās piecīņas izlases galvenais treneris Juris Krastiņš, NBS sporta kluba starptautiskās sadarbības nodaļas priekšnieks virsleitnants Ģ. Volframs un Latvijas Olimpiskās komitejas viceprezidents A. Feldmanis.

NBS komandieris ģenerālmajors Juris Maklakovs saņem apbalvojumu no CISM ģenerālsēkretāra pulkveža Mišela van Mēra.

Kurzemes Brāļu kapi Lestēnē

Andrejs Mežmalis,

atvaļinātais flotiles admirālis,
«Daugavas vanagu» Centrālās
valdes pārstāvniecība Latvijā.
Foto — Gatis Dieziņš.

Kurzemes Brāļu kapos Lestēnē būvniecības un labiekārtošanas pēdējais posms ir noslēdzies. Ar piemiņas un pateicības plāksnes atklāšanu cilvēkiem, kuri ar ziedojumiem un darbu palīdzējuši ierīkot piemiņas vietu, 13. jūlijā Lestēnē sākās piemiņas ceremonija. Pasākumā piedalījās «Daugavas vanagu» Centrālās valdes priekšsēdētājs Juris Augusts, Kurzemes Brāļu kapu fonda priekšsēdētājs Edgars Skreija, Lestenes pagasta padomes priekšsēdētājs Guntis Bondars, Nacionālo bruņoto spēku (NBS) štāba orķestris, NBS štāba bataljona goda sardze, salūta

vienība un karavīri. Lai dotu godu mūsu tautas un valsts brīvības cīnītājiem, kuri ir krituši par Latviju, pasākumā piedalījās arī vairāki augsti viesi — Saeimas priekšsēdētājs Gundars Daudze, Saeimas deputāti un politisko partiju pārstāvji, kā arī Eiropas Parlamenta deputāts Ģirts Valdis Kristovskis, NBS viceadmirālis Gaidis Andrejs Zeibots, ģenerālis Juris Vectirāns, arī eksprezidents Guntis Ulmanis un viesi no ārzemēm. Piemiņas ceremoniju organizēja un vadīja atvaļinātais flotiles admirālis Andrejs Modris Mežmalis.

Kurzemes Brāļu kapu projekta iesākums ir cieši saistīts ar Latvijas Nacionālo karavīru biedrības (LNKB) atjaunošanu 1990. gadā, jo viens no biedrības uzdevumiem ir karavīru atdusas vietu apzināšana un sakopšana. Jau 1990. gada sākumā tika nolemts

par tautas ziedojumiem izveidot latviešu leģionāru Brāļu kapos Lestēnē. Šo iniciatīvu rosīgi atbalstīja tautieši Rietumos, īpaši «Daugavas vanagu» organizācija. Pateicoties Anglijā dzīvojošā leģionāra Emīla Gaiļa ziedojumiem, Edgara Skreijas vadībā iesākas karavīru atdusas vietu apzināšana, atrakšana un mirstīgo atlieku pārbedīšana svētītajā Lestenes pagasta zemē. 1998. gadā tika nodibināts Kurzemes Brāļu kapu fonds (KBKF) bijušā LNKB priekšsēdētāja Nikolaja Romanovska vadībā. KBKF dibināšanas valdes locekļi — Harijs Mangelis, Varimants Plūdons, Arnolds Šmits un Oskars Baltputnis.

Darbs pie Brāļu kapu izveidošanas iesākās 2000. gada 26. maijā, kad darbu veicēji SIA «AKM» izvietoj Lestenes Brāļu kapu pamatakmeni un tas tiek iesvētīts. Kapu ansambli izstrādāja arhitekti

Dainis Bērziņš un Edvīns Vecumnieks, un jau 2000. gada 5. novembrī tika atklāts un iesvētīts tēlnieces Artas Dumpes veidotais piemineklis «Dzimtene Māte Latvija». Kapsētas mūra sienas ir noklātas ar granīta plāksnēm, kurās ir iekalti vairāk nekā 17 000 kritušo vārdu, bet tieši šajā vietā apglabāto skaits jau pārsniedz tūkstoši kritušo latviešu karavīru.

2003. gada 27. septembrī Lestenes Brāļu kapi tika atklāti un iesvētīti, pulcējot vairāk nekā 5000 cilvēku no visām Latvijas malām.

Lielākie darbi Lestenes Brāļu kapos ir pabeigti, bet pārbedīšana turpināsies vēl daudzus gadus.

Otrā pasaules kara laikā krita aptuveni 80 000 leģionāru. Padomju Krievijas gūstā nonāca aptuveni 50 000 karavīru, no kuriem izsūtījumā Sibīrijas gulagos izdzīvoja tikai 10 procenti. Pirmajā Padomju Krievijas okupācijas periodā, 1940.—1941. gadā, čeka vadītājajs eksekūcijās, apcietināšanās un deportācijās bojā gāja pāri par 5000 latviešu virsnieku, instruktoru un karavīru, to skaitā arī 23 ģenerāļi un viens admirālis; tika deportēti vai nogalināti ap 30 000 Latvijas civilo iedzīvotāju.

Nezināmā karavīra kapa plāksnē ir iekalti dzejnieka Andrejs Egliša vārdi: «Mēs gaidām taisnības augšāmcelšanos». Savukārt Lestenes Brāļu kapu vārtu sienā lasāmi vārdi: «Man saulīte norietēja, tēvu zemi sargājot».

Šī piemiņas vieta ir valsts mēroga piemineklis.

Lestenes Brāļu kapu izveides galvenie atbalstītāji ir bijuši tūkstošiem tautiešu, un lielākā daļa ziedojumu ir

«Daugavas vanagu» Centrālās valdes priekšsēdētājs Juris Augusts (no kreisās), Lestenes pagasta padomes priekšsēdētājs Guntis Bondars un Kurzemes Brāļu kapu fonda priekšsēdētājs Edgars Skreija atklāj piemiņas un pateicības plāksni cilvēkiem, kas palīdzējuši ierīkot Kurzemes Brāļu kapos.

nākusi caur viņu organizācijām. Lielāko atbalstu (ap 60%) ir devusi «Daugavas vanagu» Centrālā valde ar tās nodaļām un kopām; Latvijas valdība caur Lestenes pagastu (~23%) un Kurzemes Brāļu kapu fonda (~14%). Kopējās izmaksas kapu izveidošanai ir gandrīz 900 000 latu.

Ziedotāju vidū ir arī Latvijas kredītsabiedrība Toronto; Latviešu kara invalīdu apvienība Austrālijā; Latviešu kara invalīdu apvienība ASV; Memmīngenes latviešu evaņģēliski luteriskā draudze; viesnīca «Radi un draugi»; Pasaules brīvo latviešu apvienības pārstāvniecība; «Daugavas vanagu» nodaļas un kopas Latvijā; Tukuma rajona padome; apvienība «Tēvzemei un

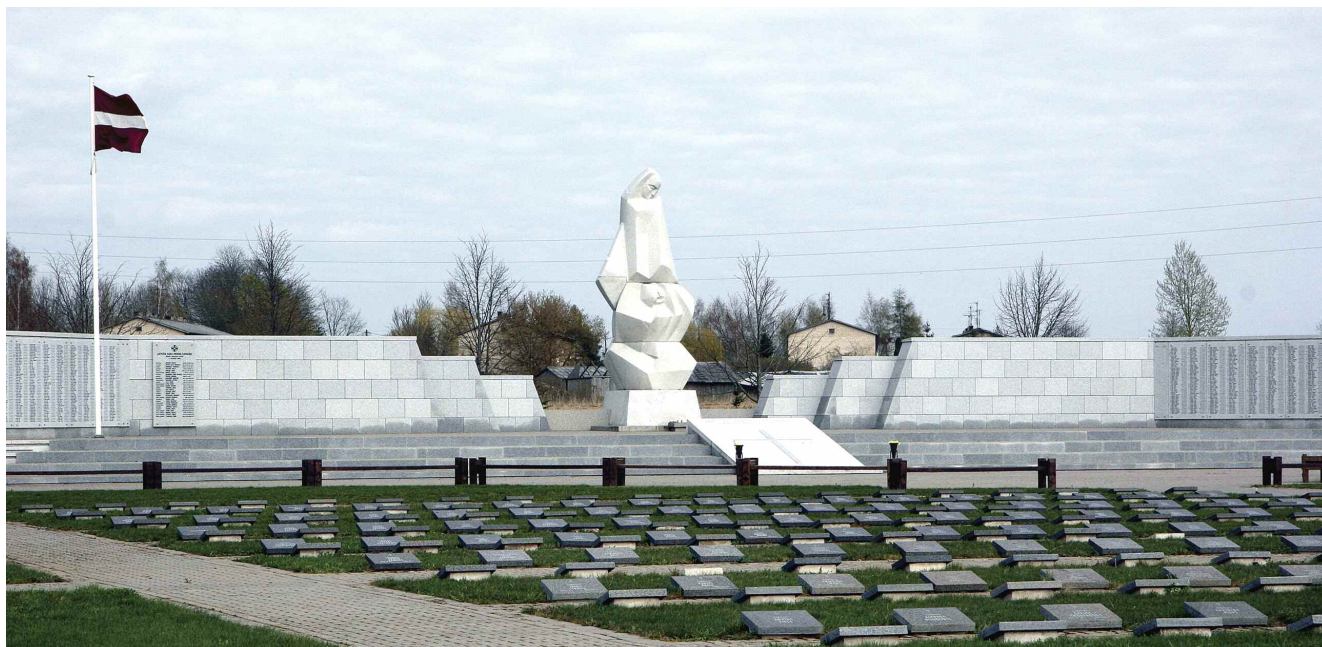
Brīvībai/LNNK»; partija «Jaunais laiks»; studentu korporācija «Tervetia»; Emīls Gailis; Kārlis Cīrulis; Oskars Baltputnis; Maksims Strunskis un daudzi jo daudzi citi, kurus diemžēl nevaram šeit visus nosaukt.

Tomēr līdzekļi būs vajadzīgi tālākai karavīru pārbedīšanai un kapu uzturēšanai, tāpēc ceram arī turpmāk sagaidīt cilvēku atsaucību un ziedojumus.

Kurzemes Brāļu kapu fonda adrese: Antonijas ielā 6, Rīgā, LV-1010; e-pasts: kbkf@inbox.lv;

KBKF norēķinu konts: Latvijas Unibanka, kods UNLALV2X, konts: LV76 UNLA 0001 0027 00756;

ziedojumu (Ls 1) telefons KBKF: 29006282.

Gruzijas Demokrātiskā Republika un tās neatkarības zaudēšana (1918.—1921.)

Juris Ciganovs,

Latvijas Kara muzeja direktora vietnieks

Satraucošas un pretrunīgās ziņas no Aizkaukāza par karadarbību Gruzijā var uzlūkot arī ne tikai no šodienas viedokļa, bet, paveroties ne tik senā pagātnē, konstatēt, ka daudzas lietas un notikumi vēsturē atkārtojas. Kaut gan mūsu sabiedrība ne vienmēr to ņem vērā...

Lai arī Latviju un Gruziju šķir tūkstošiem kilometru, lai arī mūsu tautu kultūras un mentalitāte ir stipri atšķirīgas, tomēr pagājušajā gadsimtā notikušie politiskie procesi mums ir ļoti līdzīgi.

20. gadsimta sākumā Gruzijas teritorija ietilpa Krievijas impērijas sastāvā. Iedzīvotāju nacionālais sastāvs šajā reģionā bija ļoti dažāds: nākamās Gruzijas teritorijas lauku apvidos pārsvarā dzīvoja gruzīni (to skaitā pie Melnās jūras — islāmticīgie gruzīni jeb adžāri), lielākajās pilsētās Tiflisā, Kutaisi, Gori un Batumi dzīvoja arī ievērojams skaits krievu un armēņu. Armēņi bija pārņēmuši savās rokās tirdzniecību reģionā, valsts ierēdņi un rūpnīcu strādnieki pārsvarā bija krievi. Tomēr iedzīvotāju lielākais vairākums nodarbojās ar lauksaimniecību, rūpniecības uzņēmumu skaits bija neliels un rūpniecība gruzīnu apdzīvotajās guberņās attīstījās lēni. Gruzīnu aristokrātijai pēc neatkarīgās Gruzijas valsts pievienošanas Krievijas impērijai 19. gadsimta sākumā bija zaudējusi savu ietekmi sabiedrībā.

Pēc 1917. gada februāra revolūcijas Gruzijas teritorijā par savu ietekmi sāka sacensties divi politiskie spēki: gruzīnu sociāldemokrātu mazinieku kontrolētās Padomes, kuras pakļāvās Pagaidu valdības pārraudzītajai Īpašajai Aizkaukāza komitejai (OZAKOM — *Osobij zakaokazskij komitet*), un gandrīz pilnībā lielinieku pusē pārgājušās Krievijas Kaukāza armijas zaldātu komitejas, kuras atbalstīja vietējie lielinieki. 1917. gada oktobra lielinieku apvērsumu Padomes atzīt atteicās, vietējiem lieliniekiem varu pārņemt neizdevās. Tajā pašā laikā Kaukāza armijas vienības sāka strauji demoralizēties, sākās masveida karavīru dezertēšana, bet no

Petrogradas palīdzība ierasties nevarēja. Iespējamais Turcijas armijas uzbrukums, krievu armijas izjukšana, kā arī arvien vairāk pieaugošā starptautiskā spriedze mudināja gruzīnu, armēņu un azerbaidžāņu politiskos darbiniekus saformēt apvienotu reģionālu pārstāvju institūciju, kas tika nosaukta par Aizkaukāza seimu, kurš 1918. gada 22. aprīlī pasludināja Aizkaukāza Demokrātiskās Federatīvās Republikas nodibināšanu. Šis valstiskais veidojums iekšējo pretrunu un ārējā (Turcijas) iespaida dēļ pastāvēja tikai mēnesi, un jau 26. maijā gruzīnu Nacionālā padome pasludināja neatkarīgas Gruzijas valsts dibināšanos (27. maijā to izdarīja Azerbaidžāna, bet vēl pēc dienas — Armēnija).

Pēc neatkarības pasludināšanas Gruzijā izveidojās pirmā sociāldemokrātu mazinieku valdība pasaulē. Šai valdībai bija jāveic ļoti sarežģīti uzdevumi: jānodrošina jaunās valsts starptautiskā atzīšana, jāveido valsts infrastruktūras, arī armija, turklāt steidzīgi bija jāmeklē sabiedrotie pret iespējamo Padomju Krievijas vai Turcijas iebrukumu. Iespējams, ne sevišķi orientējoties patiesajā situācijā Eiropā, gruzīnu politiķi savu lielāko uzticību izrādīja Vācijai, kura jau bija tuvu sakāvei Pirmajā pasaules karā. 1918. gada 28. maijā Gruzija ar Vāciju parakstīja līgumu, saskaņā ar kuru Gruzijas teritorijā izvietojās aptuveni piecu tūkstošu vīru vācu armijas kontingents. Tomēr jau rudenī ārpolitisko orientāciju nācās mainīt, jo Vācija bija karu Eiropā zaudējusi, un Gruzija meklēja antantes valstu atbalstu. Britu valdība šādu gruzīnu interesi sākumā uzņēma vēsi, ņemot vērā gruzīnu draudzību ar vāciešiem, tomēr kopumā sabiedroto attieksme bija labvēlīga. 1920. gada janvārī Lielbritānija atzina Gruzijas neatkarību, britu okupācijas armijas kontrolē nonāca Batumi pilsēta ar ostu un apkārtni, britu karaspēks apsargāja arī Gruzijas teritorijā esošās dzelzceļa līnijas.

Starptautiskā situācija ap Gruziju drīz atkal sāka saasināties. Krievijā lielinieki bija nostiprinājuši savu diktatūru un sāka pretendēt arī uz bijušās impērijas teritorijām. 1920. gada vasarā ar Turcijas pasīvu atbalstu Padomju

Krievijas 11. armijas daļas ieņēma Azerbaidžānas teritoriju un pasludināja tur padomju varu. Turpināt «padomju varas gājienu» Gruzijas teritorijā Krieviju traucēja vairāki apstākļi: lielinieku sacelšanās Gruzijā tika ātri apspiesta ar britu karaspēka palīdzību, saasinājās situācija Padomju Krievijas un Polijas frontē. Padomju Krievija vēlējās arī normalizēt attiecības ar Lielbritāniju, kura tobrīd jau bija atteikusies no militārās konfrontācijas ar lielinieku režīmu. 1920. gada 7. maijā Maskavā tika noslēgts miera līgums starp Padomju Krieviju un Gruzijas Demokrātisko Republiku. Līgumā Padomju Krievija apņēmas, ka «bez ierunām atzīst Gruzijas valsts neatkarību un patstāvību un brīvprātīgi atsakās no visām suverēnajām tiesībām, kādas Krievijai bija attiecībā pret gruzīnu tautu un zemi». Atšķirībā no līguma ar Latviju lielinieki gan neminēja «uz mūžīgiem laikiem»...

1920. gada rudenī padomju vara ar Padomju Krievijas 11. armijas durkļiem tika atnesta arī uz Armēniju, savukārt vēl jūlijā no Gruzijas teritorijas izveda britu karaspēku. Gruzija bija nonākusi lielinieku ielenkumā, un Maskavā jau sāka kalt plānus par Gruzijas ātrāku sovjetizāciju. 1920. gada 12. decembrī viens no lielinieku varas dibinātājiem gruzīnu lielinieks Grigorijs Ordžinikidze ziņoja Vladimiram Uljanovam Ļeņinam: «Situācija Gruzijā ir tāda, ka mēs bez īpašām pūlēm varam to pieiegt: sacelšanās Borčalinskās apriņķī, Abhāzijā un Adžārijā būs, to es Jums apsolu un gaidu turpmākos rīkojumus.» 1921. gada 6. februārī sarkanarmijas Kaukāza frontes pavēlniecība izdeva rīkojumu par Tiflises operatīvās grupas izveidošanu. Tajā pašā dienā Ordžinikidze nosūtīja kārtējo telegrammu Ļeņinam, Staļinam un Trockim: «Gruzija galīgi ir pārvērtusies par pasaules kontrrevolūcijas štābu Tuvajos Austrumos. Šeit darbojas franči, angļi, angoriešu (t. i., turku) emisārs Kazimbejs. Kalnos tiek ieguldīts miljoniem zelta, pierobežas joslā tiek apmācītas diversantu bandas, kas uzbrūk mūsu robežposteiņiem. Uzskatu par vajadzību vēlreiz atgādināt tās nāves briesmas, kas no gruzīniem draud

Baku rajonam un kuras var novērst, tikai nekavējoties sapulcinot pietiekami daudz karaspēka Gruzijas sovietizācijai.»

1921. gada 15. februārī V. Ļeņins pavēlēja Padomju Krievijas 11. armijai sākt uzbrukumu Gruzijai, nākamajā dienā tika nodibināta Gruzijas lielnieku revolucionārā komiteja, kura uzreiz «lūdza» militāru palīdzību Padomju Krievijai. Uzbrukumu Padomju Krievija sāka uzreiz no divām pusēm — no Armēnijas un Azerbaidžānas teritorijas.

Karadarbību uzsākot, Gruzijas Demokrātiskās Republikas karaspēkā bija apmēram 21 tūkstotis vīru. Bez regulārajām daļām karaspēkā ietilpa arī Gruzijā pie varas esošo sociāldemokrātu mazinieku partijas organizētās nacionālās gvardes vienības, kurām pateicoties 1918. gadā tika apspiesti lielnieku organizētie nemieri. Tomēr Gruzijas bruņotie spēki nebija spējīgi ilgstoši pretoties padomju karaspēkam, it īpaši tāpēc, ka nevarēja sagaidīt palīdzību no ārpusas: Antantes valstis jau bija samierinājušās ar Padomju Krievijas sāktu invāziju Aizkaukāzā, bet Gruzijas sākotnējā sabiedrotā Vācija bija pārāk vāja un iegrimusi savās iekšpolitiskajās problēmās. Savukārt Gruzijas armija bija tikko izveidota, bez pieredzes un kara mākslas tradīcijām. Lūk, ko dienasgrāmatā 1919. gada novembrī, balstoties uz aculiecinieku stāstīto, rakstīja Latvijas delegācijas loceklis Parīzes miera konferencē diplomāts Jānis Seskis: «Kaukāza nacionālo valstu karaspēks neesot kara mākslas un morāles ziņā nostādāms visai augstu. Tas jo sevišķi sakāms par azerbaidžāniešiem un tad arī par gruziņiem, bet mazākā mērā.» Savukārt Latvijas Pagaidu valdības pārstāvis Dienvidkrieviju un Kaukāzā Aleksandrs Kacens savā ziņojumā Latvijas Pagaidu valdības ārlietu ministram par stāvokli Gruzijā rakstīja: «...Azerbaidžānā un Armēnijā sarkano spēku nav daudz. Gruzīņu mobilizēto un brīvprātīgo ir liels pārspēks; pietiek arī kara materiālu. Uzbrukums no padomju Krievijas puses no ziemeļiem atduras uz stiprām dabiskām pozīcijām, kuras viegli aizsargāt. Tomēr gruziņu tautas pazinēji izturas ļoti skeptiski un izsaka domas, ka acumirklīgā sajūsmā drīz izgaisīsot un tai nekavējoši sekošot panika.»

Gruzijas armija organizēti spēja pretoties uzbrūkošajai sarkanarmijai vien nedaudz vairāk par vienu nedēļu. Situāciju sarežģīja tas, ka 24. februārī

konfliktā iesaistījās līdz tam neitralitāti ieturošā Turcija, kuras karaspēks pārģāja robežu un ieņēma vairākas pilsētas. 25. februārī sarkanarmija ieņēma galvaspilsētu Tiflisu un gruziņu organizētā pretošanās faktiski izbeidzās. Gruzijas Demokrātiskās Republikas valdības kontrolē pagaidām palika dažas Melnās jūras piekrastes pilsētas (Batumi, Poti, Suhumi), kā arī Kutaisi pilsēta, uz kuriem bija evakuējusies valdība. 4. martā krita Suhumi, 10. martā — Kutaisi, 14. martā — Poti.

liģentu spēku viņiem nepietiek, un tādēļ, neskatoties uz visiem nacionāļiem dekrētiem, visi atbildīgākie krievu ierēdņi ir palikuši savās vietās. Krievu valoda vispārīgi skaitās par kultūras valodu. Gruzīņu valodu Tiflisā un Batumā vēl arvien dzird maz. Pat virsnieki uz ielas sarunājas krievu valodā. Pret krievisko un līdz ar to pret Padomju Krieviju ir kaut gan naidis, tomēr liels respekts,» tā savā iepriekšminētajā ziņojumā rakstīja A. Kacens. Jāpiezīmē, ka Gruzijas Demokrātiskās

Gruzijas teritoriālie zaudējumi sovietizācijas laikā (1921—1931).

Vairākas gruziņu vienības devās kalnos un uzsāka partizānu karu, pārējās gruziņu karaspēka atliekas kopā ar valdību atkāpās uz Batumi. 16. martā Batumi pilsētai pietuvojās turku karaspēks un Turcija paziņoja par pilsētas aneksiju. Gruzijas valdībai nekas cits neatlika, kā meklēt kompromisu ar Padomju Krieviju. 17. martā tika noslēgts pamiers, bet 18. martā Gruzijas valdība atdeva Batumi pilsētu sarkanarmijai un pati devās trimdā. Gruzijas valsts bija beigusī pastāvēt, tās teritorijā bija nostiprinājusies padomju vara, kura izveidoja padomju sociālistisko republiku. «Daudz nelaimes gruziņiem atnes daudzie krievu tautības virsnieki un ierēdņi, kuri atrodas gruziņu dienestā un kaut vai savas ādas neaizskaramības dēļ ienīst lielniekus, bet sirdī priecājas par gruziņu neveiksmēm, paši ir stipri panikas cēļāji un nopietnos brīžos pamet savas vietas, sēj šaubas, etc. Tādu ierēdņu ir ļoti daudz. Gruzīņiem ir gan atsevišķi augsti izglītoti vīri, bet vispārīgais izglītības līmenis ir ļoti zems. Pašu inte-

Republikas kara flotē neilgu laiku 1918. gadā dienēja arī vēlākais Latvijas Jūras kara flotes komandieris admirālis Teodors Spāde.

Lai arī Gruzijas mazinieku valdība atradās emigrācijā un Gruzijas armijas atlikušās vienības tika atbruņotas un demobilizētas, kalnu apgabalos pretošanās lieliniekiem saglabājās vēl dažus gadus. 1924. gada augustā Gruzijas teritorijā uzliesmoja plaša sacelšanās pret padomju varu, kas tika apspiesta ar lielu nežēlību. Sacelšanās apspiešanā aktīvu dalību ņēma un represijas vadīja vēlāk bēdīgi slavenais Lavrentijs Berija. 1924. gada septembra sākumā vienā nedēļā tika sodīti ar nāvi 12 578 cilvēki, vairāk nekā 20 000 tika izsūtīti uz Sibīriju. Gruzīņu sabiedrību padomju represijas demoralizēja, jo represētie pārsvarā bija inteliģences, aristokrātijas pārstāvji un nacionāli domājošie gruziņi. Pēc 1924. gada neveiksmīgās sacelšanās un sekojošajām represijām Gruzijā pretpadomju aktivitātes vairs netika novērotas līdz pat 20. gadsimta 80. gadu beigām.

19. gadsimta militāri tehniskā revolūcija uz jūras Bruņu kreiseri

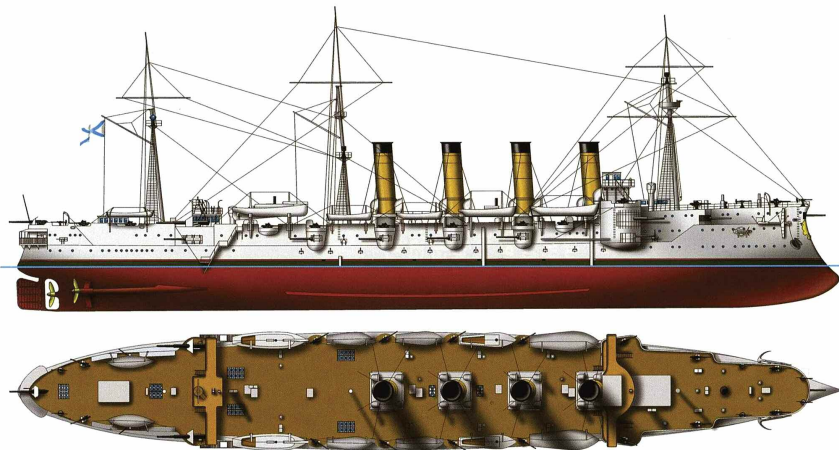
8. daļa

G. Ādolfs

Atšķirībā no koka līnijkuģu straujās evolūcijas par to aizstājējiem bruņukuģiem, citas kaujas kuģu klases — kreiseru — attīstība 19. gadsimta sešdesmitajos un septiņdesmitajos gados bija nesteidzīga un bez viennozīmīga mērķa. Patiesību sakot, tajā laikā projektētie un uzbūvētie kreiseri nebija nekas vairāk kā uzlabotas buru fregates un korvetes. Vienīgi jauninājumi bija atrodami mehāniskajos dzinējos un artilērijā. Jūrnieki un kuģubūvētāji ilgu laiku uzskatīja, ka kreiseri bez burām nav iedomājami. Jāatzīst, ka gadsimta vidū viņiem bija taisnība, jo ogļu krājumi uz kuģiem bija nelieli, bet tvaika mašīnas — neekonomiskas, tāpēc tālu no bāzēm bija nepieciešams izmantot vēja spēku. Kuģu mehānismi bija arī pārāk nedroši, un bojājumus kādas kolonijas ostā bez doka un remontdarbniekiem novērst nebija iespējams.

niālos īpašumus un līdz ar to savu jūras kara bāzu tīklu. Abu lielvalstu flotes, balstoties uz šo infrastruktūru, guva iespēju operēt tālās jūrās. Citai impērijai — Krievijai — šādu priekšrocību nebija, tāpēc nav brīnums, ka tā kļuva par konceptuāli jaunu kreiseru dzimteni.

klāja, un jebkurā virzienā spēja šaut ar trim stobriem. Galvenais — šo kuģu ūdenslīniju aizsargāja sešas collas bieza dzelzs bruņu josla. Tā sniedzās pusotra metra zem ūdens, bet tikai 60 centimetrus virs ūdenslīnijas. Jāatzīst, ka tas bija visai dīvains risinājums —

Bruņu kreiseris «Gromoboj», Krievija, 1900. gads. Ūdenssvars — 15 700 tonnas; izmēri — 146,6 x 20,88 x 8,48 metri; ātrums — 20 mezgli; apbruņojums — četri 203 mm un sešpadsmit 152 mm lielgabali; bruņas (tērauda) — 102—152 mm bortiem, 51—127 mm kazemātiem, 51—63 mm klājam; apkalpe — 814—877 cilvēki.

Pie Krievijas krastiem atradās trīs stratēģiski svarīgi kara darbības rajoni — Baltijas jūra, Melnā jūra un Klusais okeāns, kurus citu no cita atdalīja milzīgi attālumi. Turklāt Tālajos Austrumos nebija nevienas kuģubūvētavas, pirmais sausais doks Vladivostokā tika pabeigts pašas gadsimta beigās — 1897. gadā. Tādējādi Klusā okeāna flote bija pilnīgi atkarīga no papildspēkiem, kuri bāzējās Eiropā. Apzinoties šo stratēģisko situāciju, krievu kuģubūvētājs admirālis Andrejs Popovs (*Andrej Popov*, 1821.—1898. gads) piedāvāja būvēt lielus okeāna kreiserus ar bruņu joslu gar ūdenslīniju, kas tiem dotu pārsvaru, satiekoties ar nebruņotajiem britu kuģiem.

trāpījumi nedaudz augstāk varēja kļūt bīstami pat nelielos viņos.

Vairāk nekā divus gadu desmitus krievi lēnā gaitā turpināja būvēt šādus reiderus: «*Miņin*», «*Vladimir Monomah*», «*Dmitrij Donskoj*», «*Admiral Nahimov*», «*Pamjatj Azova*», «*Rjurik*», līdz pašas gadsimta beigās ierindā stājās divi giganti «*Rossija*» un «*Gromoboj*», kas pēc lieluma pārspēja tā laika eskadras bruņukuģus. Visu šo kreiseru galvenais uzdevums bija nodrošināt Krievijas militāro klātbūtni Klusajā okeānā miera laikā un spēju apkarot britu jūras tirdzniecību kara gadījumā. Tiem bija raksturīgas labas jūrasspējas un milzīga autonomitāte, taču to bortu bruņas tā arī palika šauras joslas veidā. Cita īpatnība — artilērijas vienmērīgs izvietojums pa perimetru. Varbūt tam bija sava loģika vientuļa reidera gadījumā, taču nākamā gadsimta sākumā, satiekoties ar japāņu bruņu kreiseriem, kas pārstāvēja modernāku koncepciju, krievi izrādījās zaudētāju lomā. Četri no uzskaitītajiem kreiseriem atrada galu Tālo Austrumu ūdeņos.

1870. gadā Pēterburgā, pēc A. Popova iniciatīvas, tika uzsākta divu bruņu fregašu «*Geņeral-Admiral*» un «*Gercog Edinburgskij*» būve. «*Geņeral-Admiral*» tika nolaists ūdenī 1873. gadā un tolaik bija spēcīgāks par jebkuru britu kreiseri. Tā artilērija bija izvietota uz augšējā

Bruņu kreiseris «Geņeral-Admiral», Krievija, 1875. gads. Ūdenssvars — 5030 tonnas; izmēri — 87,12 x 14,63 x 7,44 metri; ātrums — 13 mezgli; apbruņojums — seši 203 mm un divi 152 mm lielgabali; bruņas (dzelzs) — 127—152 mm bortiem, 25 mm klājam; apkalpe — 482—552 cilvēki.

19. gadsimta otrajā pusē vadošās jūras lielvalstis Lielbritānija un Francija nepārtraukti plašināja savus kolo-

Angļi, vērojot sava nopietnākā pretinieka bruņošanas, nesēdēja rokas klēpī salikuši. 1875. gadā «Royal Navy» ierindā stājās pirmais 5670 tonnu bruņu kreiseris «Shannon». Tā bortu dzelzs bruņas bija 152—229 milimetrus biezas, artilērija — deviņi 254 mm un 229 mm kalibra lielgabali bortu baterijās. Kuģis bija domāts ilgstošam dienestam kolonijās, cerot, ka tālās jūrās tas spēš pildīt pilnvērtīga bruņukuģa pienākumus.

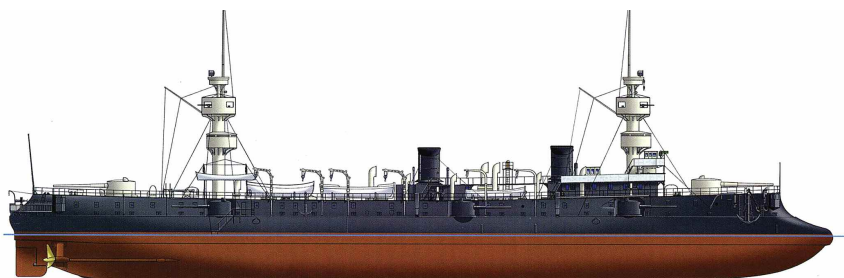
Rezultāts tomēr izrādījās tālu no ideāla. «Shannon» bija pārāk vāji apbruņots un aizsargāts, lai piedalītos eskadru sadursmē, un vienlaikus — pārāk lēns (12 mezgli), lai veiktu kreisera funkcijas. Tā arī tas nokalpoja visu savu mūžu kā miera laika flagmaņukuģis.

Līdz astoņdesmito gadu beigām britu flote papildinājās ar vienpadsmit līdzīgiem kreiseriem, kam, neraugoties uz modernāku apbruņojumu un lielāku ātrumu, bija nepietiekama bruņu aizsardzība.

Nav brīnums, ka šāda veida kreiseri izrādījās tikai starpposms konkrētās kuģu klases evolūcijā. To ekspluatācijas laikā kļuva skaidrs, ka šaurā bruņu josla, kas sedz tikai ūdenslīniju un atstāj neaizsargātas mašīnas, katlus un artilēriju, nespēs nodrošināt kuģi no fatāliem bojājumiem kaujā. Turklāt 19. gadsimta kuģubūves neizbēgama īpatnība bija tā, ka kuģi bieži vien būvējot

iznāca smagāki, nekā projektā bija paredzēts. Līdz ar to bruņas pilnībā atradās zem ūdens un nespēja pildīt savus aizsardzības uzdevumus.

Istenībā visi 19. gadsimta septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados izbūvētie britu un krievu bruņu kreiseri bija atviegloti bruņukuģu varianti. Tie bija pārāk lēni, lai sekmīgi pildītu tādus kreiseru uzdevumus kā izlūkošana vai ātrgaitas komerciālo tvaikoņu medības.

Bruņu kreiseris «Amiral Charner», Francija, 1894. gads. Ūdensizspāids — 4800 tonnas; izmēri — 137 x 14 x 6,3 metri; ātrums — 19 mezgli; apbruņojums — divi 193 mm un seši 138 mm lielgabali; bruņas (tērauda) — 92 mm bortiem, 110 mm torņiem, 40 mm klājam; apkalpe — 384—393 cilvēki.

Nozīmīgs faktors, kas sekmeja izmaiņas bruņu kreiseru konstrukcijā, bija vidējā kalibra (100—152 mm) ātršāvēju lielgabalu izgudrošana. Tāda artilērija minimālā laika sprīdī spēja sagraut kuģa nebruņotās daļas. Kļuva skaidrs, ka kuģi ar šauru bruņu joslu tikai korpasa vidusdaļā nav izmantojami ilgstošā kaujā, jo pretinieka fugasa šāviņi ātri iznīcinās tā virsbūves, artilēriju, priekšgalu un pakalgalu.

Otrās paaudzes bruņu kreiseri (*armored cruiser, Panzerkreuzer, броненосный крейсер*) flotu sastāvā parādījās 19. gadsimta deviņdesmitajos gados. Tie apvienoja tā laika modernākos vidēja kalibra ātršāvējus lielgabalus ar bruņuklāja kreiseru (par tiem nākamajā numurā) ātrumu un autonomitāti plus vēl bruņu aizsardzību, kas bija labāka nekā agrākajiem bruņu kreiseriem. Noklāt ar bruņām gandrīz vai visu bortu, klāju, artilērijas torņus un kazemātus kļuva iespējams, izmantojot jaunās metalurģijas tehnoloģijas. Pēc Hārveja, vēlāk Krupa metodes izgatavotās izturīgās «karbonizēta tērauda» bruņas nodrošināja aizsardzību pret vidējā kalibra šāviņiem, ar pārlietu masu nesamazinot ātrumu un nepavājinot apbruņojumu.

Tehnikas progresā rezultātā ap to laiku flotēs bija ieviestas *compound* sistēmas tvaika mašīnas, kurās tvaiks seši gāji caur atšķirīga spiediena cilindriem. *Compound* mašīnas un cilindriskie tvaika katli bija ekonomiskāki, tvaika spiediens palielinājās divas trīs reizes, un tā enerģija tika izmantota pilnīgāk. Buras līdz ar to kļuva par pagājušā laikmeta simbolu — skaistu, bet nevajadzīgu.

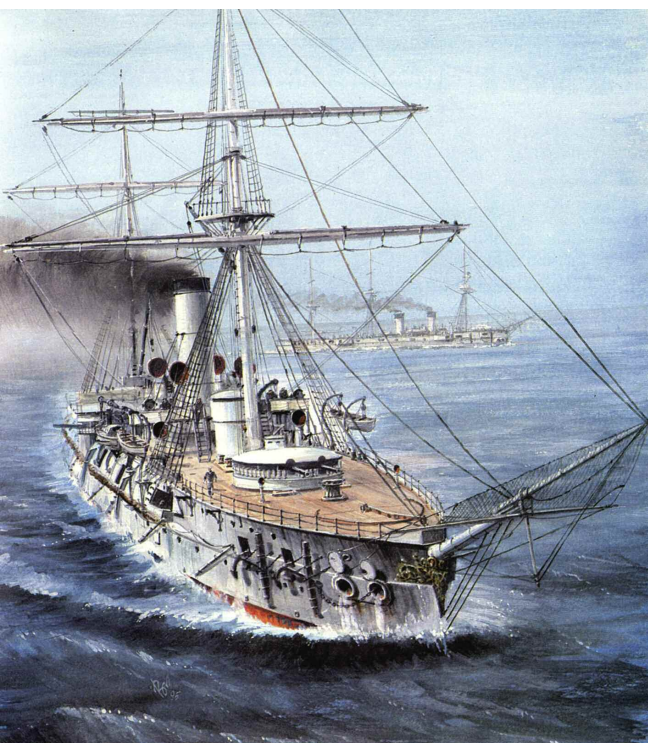
Šādu jaunās paaudzes bruņu kreiseru nepieciešamības pamatā bija vairākas konceptuālas idejas, kas prasīja radīt kuģi, kurš: (1) spētu vienlaikus pildīt gan eskadras izlūka, gan eskadras bruņukuģu funkcijas, (2) būtu viens pats izmantojams karā jūras komunikāciju līnijās, (3) pateicoties lielajam ātrumam, spētu izvairīties no kaujas ar stiprāku pretinieku — eskadras bruņukuģiem, (4) un kura apbruņojums pārspētu jebkuru tā laika kreiseri.

Tādējādi runa bija par zināmā mērā universālu kaujas kuģi, kas spētu pildīt ne tikai tradicionālos kreiseru uzdevumus, bet arī atbalstītu flotes galvenos spēkus ģenerālajā kaujā ar pretinieka bruņukuģiem.

Zīmīgi, ka šīs idejas pirmo reizi tika realizētas Francijā, tradicionālajā Lielbritānijas pretinieka uz jūras. Franči, apzinoties, ka nespēj konkurēt ar angļiem pilnvērtīgo bruņukuģu būvē, vairāk pievērsās bruņu kreiseriem, kas spētu bloķēt pretinieka jūras komunikāciju līnijas.

Pirmais jaunās paaudzes kreiseru pārstāvis bija 1890. gadā ūdenī nolaisītais «Dupuy de Lôme» (ūdensizspāids — 6780 tonnas, ātrums — 19,7 mezgli, apbruņojums — divi 193 mm un seši 164 mm lielgabali). No iepriekšējiem britu un krievu bruņu kreiseriem tas atšķīrās ar visā garumā un augstumā tērauda bruņām klāto bortu un torņos

Turpinājums 32. lpp.

Bruņu kreiseri «Admiral Nahimov» (priekšplānā) un «Vladimir Monomah».

Sākums 30. un 31. lpp.

izvietoto artilēriju. Papildu aizsardzību sniedza divi bruņu klāji un ogļu bunkuri gar bortiem.

Atraduši, viņprāt, optimālu shēmu, franči enerģiski turpināja bruņu kreiseru būvi un līdz drednautu (un līnijkreiseru) dominances sākumam kopumā pabeidza 25 šādus kuģus. Tie kļuva arvien lielāki un ieguva raksturīgu, simetrisku siluetu ar četriem vai sešiem skursteņiem. Tiesa gan, apkarot Lielbritānijas jūras tirdzniecību šiem kreiseriem nenācās. Pasaules karā to galvenais pretinieks bija vācu un austriešu zemūdenes: trīs kreiseri gāja bojā no to torpēdām, viens — no mīnas.

Pirmo reizi kaujā bruņu kreiseri izgāja Spāņu—amerikāņu kara laikā. Jūras kaujā pie Kubas krastiem 1898. gada jūlijā četri spāņu kuģi ātri vien tika smagi bojāti un izmetās krastā.

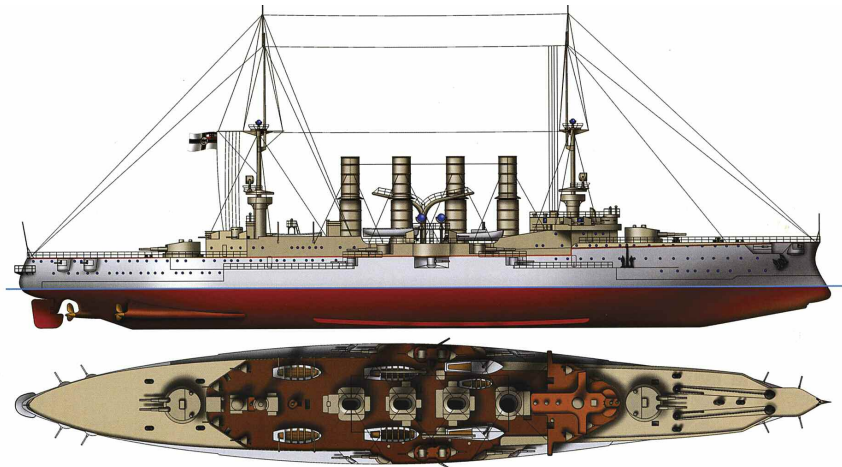
Plašāku pieredzi deva Krievu—japāņu karš. No cara flotes tajā piedalījās jau minētie reideri, kas nederēja cīņai ar modernajiem Eiropā būvētajiem japāņu kuģiem. 1904. gada augustā Korejas šaurumā krievu Vladivostokas kreiseru vienība «Gromoboj», «Rossija» un «Rjurik» sastāvā sastapās ar četriem japāņu bruņu kreiseriem. Patiesību sakot, sastapās divu kreiseru koncepciju pārstāvji — reideri ar artilēriju borta kazemātos un eskadras kreiseri ar galvenā kalibra lielgabaliem torņos un pilnīgi bruņotiem bortiem. Borta zalvju spēka samērs bija neproporcionāls: krievu seši 203 mm un divdesmit divi 152 mm lielgabali pret japāņu sešpadsmit 203 mm un divdesmit septiņiem 152 mm lielgabaliem. Brīnums vēl, ka krievu zaudējumi aprobežojās ar vecāko no kreiseriem — «Rjurik». Savukārt tas, ka Cusimas kauju nepārdzīvoja veterāni «Vladimir Monomah», «Dmitrij Donskoj» un «Admiral Nahimov», nepavisam nav brīnums.

Patiesībā Lielbritānijā ražoto Japānas flotes bruņu kreiseru pirmsākumi ir jāmeklē Čīlē, pēc kuras pasūtījuma Viljama Ārmstronga firma 1896.—1898. gadā uzbūvēja bruņu kreiseri «General O'Higgins», kas kļuva par četru japāņu kuģu prototipu. Jāatzīmē, ka japāņi izmantoja eiropiešu sasniegumus visā pilnībā, jo savu ieguldījumu viņu flotes būvē deva gan Francija, gan Vācija, gan Itālija.

Gadsimtu mijā populāro itāliešu «Giuseppe Garibaldi» tipa kreiseru eskadras spējas dominēja pār reideru spējām — tie bija kā radīti kopējām

operācijām ar bruņukuģiem ātrgaitas avangarda lomā. Ar relatīvi nelielu ūdensizspaidu (7000—8000 tonnas) un ātrumu (19—20 mezgli) kuģi spēja nest spēcīgu apbruņojumu — 254 mm, 203 mm un 152 mm lielgabalus. Ne velti vairākas valstis, kuru militārās ambīcijas pārspēja to ekonomiskās iespējas, bija iecienījušas šī tipa kuģus. No desmit uzbūvētajiem kreiseriem četri tika pārdoti Argentīnai, divi — Japānai un viens — Spānijai.

Pieņemot koncepciju, saskaņā ar kuru kreiserim ir jāspēj, ne tikai darboties jūras komunikāciju līnijās, bet arī piedalīties galveno spēku kaujā kā eskadras avangardam, briti konstatēja, ka viņu daudzie bruņuklāja kreiseri pēdējam uzdevumam ir pilnīgi nepiemēroti. Sākot ar 1898. gadu, šādu kuģu būve tika pārtraukta, un gadsimtu mijā «Royal Navy» sāka ātri papildināties ar spēcīgiem un universāliem bruņu kreiseriem. Ne mazāk svarīgi bija tas, ka šie kreiseri tika būvēti lielās sērijās: seši «Cressy» tipa, četri «Drake» tipa, desmit (!) «Kent» tipa utt., kopā sasniedzot skaitli 35.

Bruņu kreiseris «Scharnhorst», Vācija, 1906. gads. Ūdensizspazids — 12 780 tonnas; izmēri — 144,6 x 21,6 x 8,37 metri; ātrums — 23,5 mezgli; apbruņojums — astoņi 210 mm, seši 150 mm un astoņpadsmit 88 mm lielgabali; bruņas (tērauda) — 100—150 mm bortiem, 120—150 mm kazemātiem, 170 mm torņiem, 35+55 mm klājiem; apkalpe — 764 cilvēki.

Lielbritānija jaunās paaudzes bruņu kreiseru būvi uzsāka vēlāk par saviem oponentiem, taču progresīvākā tehniskajā izpildījumā. Pārsvarā tie bija lieli kuģi (no 10 līdz 16 tūkstošiem tonnu) ar modernajām Krupa tērauda bruņām (bortiem 100—152 mm, klājam līdz 76 mm, artilērijas torņiem līdz 203 mm), kuru spēcīgās mašīnas ļāva attīstīt ievērojamu ātrumu — krietni pāri par 20 mezgliem. Pēc ieroču izvietojuma britu kreiseri atgādināja eskadras bruņu kuģus, jo galvenā kalibra artilērija — 234 mm vai 190 mm lielgabali — atradās torņos, bet 152 mm — borta kazemātos.

Visbēdīgākais liktenis sagaidīja «Cressy» un tā divus biedrus «Aboukir» un «Hogue», kas 1914. gada septembrī pie Nīderlandes piekrastes krita par upuri pavisam necilai vācu zemūdenei U-9. Nepilnas stundas laikā tai izdevās vienu pēc otra torpedēt visus trīs kuģus; bojā gāja 1468 britu jūrniece. Divus mēnešus vēlāk pie Čīles krastiem kaujā ar vācu admirāļa grāfa fon Špē (*Maximilian von Spee*, 1861.—1914. gads) Austrumāzijas eskadras bruņu kreiseriem «Scharnhorst» un «Gneisenau» nogrima bruņu kreiseri «Good Hope» un «Monmouth» kopā ar visiem cilvēkiem uz borta. Tiesa gan, abu vācu bruņu kreiseru artilērijas un artilēristu kvalitatīvais pārsvars bija nenoliedzams. Atliek vienīgi piebilst, ka 1914. gada decembrī Dienvidatlantijā pie Folklanda salām šie faktori nespēja glābt vācu eskadru no pilnīgas iznīcināšanas, jo pretinieki bija divi jaunākie britu līnijkreiseri — 20 000 tonnu «Invincible» un «Inflexible», apbruņoti katrs ar astoņiem 305 mm lielgabaliem.

Savukārt Jitlandes kauja ar Vācijas flotes galvenajiem spēkiem «Royal Navy» maksāja trīs jaunāko tipu bruņu kreiserus, kuru bruņas tos neaizsargāja no lielkalibra šāviņiem.

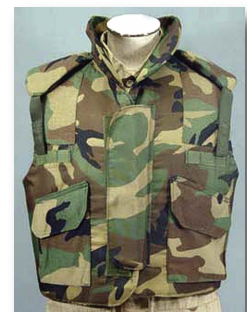
Galū galā Pirmā pasaules kara pieredze apstiprināja to, ka jūras kara tehnikas attīstība gadsimtu mijā noritēja tādā tempā, ka kuģi konceptuāli novecoja desmit gadu laikā. Tā 1905. gada modernākais bruņu kreiseris 1915. gadā nebija izmantojams cīņā ar līnijkreiseriem un jo vairāk ar līnijkuģiem drednautiem, kas bija radīti uz jaunas tehnoloģiskās bāzes.

Karavīru individuālās aizsardzības līdzekļi

Neskatoties uz pasaules valstu aktīvajiem pūliņiem kaujas robotu izstrādes jomā, pagaidām nav iespējams runāt par karavīru pilnīgu aizstāšanu dažādu militāro uzdevumu veikšanā. Šādā situācijā aktualitāti saglabā karavīru individuālās aizsardzības līdzekļu (IAL) izstrāde un pilnveidošana, pēdējos gados izmantojot galvenokārt vieglos un augsti izturīgos materiālus. Nozīmīgākā loma IAL saimē ir atvēlētā bruņu vestēm, kuras joprojām ir vienkāršs un efektīvs personālsastāva ievainojumu un bojāejas rādītāju samazināšanas līdzeklis pret strēlnieku ieroču, kā arī mīnu un šāviņu šķembu iedarbību.

6B3TM.

PASGT-V.

OTV.

Bruņu vestu nopietna attīstība sākās pirms aptuveni trīs gadu desmitiem. Par mūsdienīgu bruņu vestu prototipiem var uzskatīt Krievijas Tērauda izstrādājumu zinātniskās pētniecības institūta (*NII Stali*) produkciju — 6B sērijas bruņu vestes 6B2, 6B3TM, 6B4, 6B5 utt., kā arī amerikāņu bruņu vesti PASGT-V (*Personal Armor System Ground Troops Vest*). PASGT-V ir tā sauktā mikstā bruņu veste, kura sastāv no 13 kevlara (ballistiskais poliamīdšķiedru audums) slāņiem, bet tās plecu daļu aizsargā speciālas mikstas bruņu plates. Tāpat kā 6B2, arī PASGT-V sākotnēji aizsargāja tikai no šķembām, bet ne pret automātisko ieroču lodēm. Aizsardzības līmeņa uzlabošanai PASGT-V komplektā tika iekļauta arī kevlara ķivere PASGT-H un papildu veste ISAPO (*Interim Small Arms Protective Overvest*), kas aizsargā no 7,62 mm kalibra šaujamo ieroču lodēm. Jāatzīst, ka pirms 25 gadiem kevlara audums bija diezgan revolucionārs izgudrojums, kas aizstāja tobrīd izmantojamo ballistisko neilonu. Tomēr PASGT un ISAPO kopā sver vairāk nekā 11 kg, tāpēc šo aizsarglīdzekļu

ražošanas apjomi ir ierobežoti, turklāt bruņu veste jau ir novecojusi gan morāli, gan tehniski, nespējot apmierināt mūsdienās pieaugošās prasības individuālās aizsardzības līdzekļiem.

PASGT-H.

ražošanas apjomi ir ierobežoti, turklāt bruņu veste jau ir novecojusi gan morāli, gan tehniski, nespējot apmierināt mūsdienās pieaugošās prasības individuālās aizsardzības līdzekļiem. Devīņdesmito gadu vidū ASV armijas apbruņojumā tika pieņemta jauna — ievērojami ergonomiskāka IAL paaudze — MOLLE-II (*Modular Lightweight Load-carrying Equipment II*), kuras pamatā ir IBA (*Interceptor body armor*) princips, respektīvi, paralēli viena otrai sastiprinātas neilona stropes. Jaunajā IAL komplektā ietilpst arī pretšķembu veste OTV (*Outer Tactical Vest*) ar bruņu apkakli un bruņuplāksnīti cirkšņu rajona aizsardzībai. OTV aizsardzības līmeni papildus uzlabo divi nomaināmi bruņu ieliktni vestes priekšējā un muguras daļā. MOLLE-II īpatnība ir modulārais princips, proti, nepieciešamības gadījumā bruņu veste tiek saskaidzēta maksimāli funkcionāli — atbilstoši, piemēram, strēlnieku, ložmetējnieku vai mediķu pienākumiem kaujas laukā. Atšķirībā no PASGT-V bruņu vestes OTV līdzās kevlaram ir izmantots arī jaunais ballistiskais audums tverons, kas ļāvis par 18% samazināt bruņu vestes kopīgo masu. Līdz 2003. gadam bruņu vestes OTV komplekts tika uzskatīts par efektīvāko individuālās aizsardzības līdzekli, jo tas pasargā karavīra svarīgākās ķermeņa daļas no NATO standarta patronām 9x19 un 7,62x51. Tomēr tajā pašā laikā pirmie OTV varianti atstāj neaizsargātas karavīra kājas, rokas un sānus. Šādus ievainojumus karavīri Irākā un Afganistānā tagad gūst arvien biežāk, jo kaujinieki arvien biežāk apzināti tēmē un šauj neaizsargātajās ķermeņa daļās. Tādēļ speciālisti 2004.—2006. gadā aktīvi strādāja pie OTV modernizācijas, un tapa šīs vestes uzlabotais variants IOTV ar papildu bruņu aizsardzību. OTV uzlabošana turpinās arī tagad, ņemot vērā pēdējos militārajos konfliktos pieaugušo specifisko nepieciešamību aizsargāt karavīrus no pašdarinātiem spridzekļiem.

IOTV (priekšpuse, aizmugure).

Mūsdienām raksturīgos kaujas apstākļos karavīru aizsardzības prasības turpina paaugstināties, un to apmierināšana nav iespējama tikai ar veco bruņu vestu modeļu uzlabošanu. Kopš 2007. gada apbruņojumā ir pieņemti vēl daži jauni modeļi, to skaitā MTV (*Modular Tactical Vest*) un F.A.P.C. (*Fast Attack Plate Carrier*), kuriem raksturīga mazāka masa, iespēja patstāvīgi tos uzvilkt un novilkt, kā arī paaugstināta drošība pret snaiperiociem un ievērojami labākas karavīra mobilitātes spējas, nekā tas ir, izmantojot OTV.

Lai gan iepriekš minēto un vairāku citu bruņu vestu komplekti nodrošina samērā labu individuālo aizsardzību, ASV militārais resors nesēn pasūtījis pilnīgi jaunas paaudzes bruņu vestes NGBAS (*Next Generation Body Armor System*) izstrādi, lai varētu pilnībā atteikties no bruņu vestēm OTV. Galvenās prasības pret jauno sistēmu ir vērstas uz karavīra mobilitātes un nēsāšanas komforta paaugstināšanu, vestes masas samazināšanu, optimālu trieciena slodzes sadalījumu, kā arī karavīru iekāpšanas un izkāpšanas atvieglošanu kaujas bruņumašīnās un tankos. Jaunajām bruņu vestēm ir jābūt moduļu tipa plecu, roku, kāju un sānu aizsardzības elementiem. Svarīgs prasību aspekts ir saistīts ar nepieciešamību nodrošināt, lai karavīrs spētu uzvilkt bruņu vesti ātrāk nekā 30 sekunžu laikā un ekstremālā situācijā ātri atbrīvotos no vestes. Turklāt ievainojuma gadījumā mediķiem jāspēj viegli piekļūt karavīra ķermenim. NGBAS vēl ir tikai izstrādes stadijā, tomēr speciālisti norāda, ka vairāku Pentagona izvirzīto prasību vienkāršāka realizācija būs iespējama, ja bruņu vestes autori izvēlēsies karkasa struktūru, tādējādi minimizējot to triecienus spēku, kas rodas lodes vai šķembru trāpījumā.

Pēc ārzemju preses materiāliem sagatavojusi virsleitnante Vizma Kaļčeva.

CISM reģionālais čempionāts un Eiropas kauss militārajā piecīņā Rīgā

No 4. līdz 10. augustam Rīgā norisinājās militārās piecīņas sacensības, kas pulcēja vairāk nekā 80 sportistus no 10 Eiropas valstīm.

Sacensībās sportisti sacentās militārajā piecīņā un šķēršļu joslas satēfētē, kas bija kā pēdējā pārbaude pirms septembrī gaidāmā CISM pasaules čempionāta Turcijas galvaspilsētā Ankarā.

Sacensību pirmā disciplīna norisinājās 3. RNC Ādažu sporta šautuvē, kur sportisti 300 m distancē veica 10 šāvienus desmit minūtēs un 10 šāvienus vienā minūtē.

Sievietēm labāko rezultātu šaušanas disciplīnā sasniedza Baltkrievijas pārstāve virsniekvietniece Tatjana Šintara (185), bet Latvijas pārstāve dižkareive Irina Latve ar 182 punktiem izcīnīja ceturto vietu.

Vīriešu sacensībās uzvaru ar 195 punktiem izcīnīja Baltkrievijas izlases pārstāvis virsleitnants Andrejs Markevičs. Labāko desmitniekā iekļuva NBS Štāba bataljona pārstāvis virsleitnants Māris Ābele, kas savāca 185 punktus un dalīja septīto vietu ar Krievijas izlases līderi kapteini Igoru Jegorovu.

Sacensību otrā disciplīna — šķēršļu josla — tika gaidīta ar cerībām uz labiem rezultātiem, kas ļautu Latvijas izlasei izvirzīties vadībā.

Distancē pirmās devās sievietes, kas bija izkārtotas pa skrējieniem atbilstoši spēku samēriem. Jāatzīst, ka Latvijas sievietes izlases dalībnieces savās mājās demonstrēja lieliskus sniegumus, sasniedzot jaunus personiskos rekordus un piesakot sevi pasaules līderu pulkam. Šķēršļu joslā labāko laiku (2:21,0) sasniedza leitnante Inga Dauškane, kas tuvāko sekotāju apsteidza par vairāk nekā četrām sekundēm.

Vīriešu sacensībās intriga tika saglabāta līdz sacensību pēdējam skrējienam, kurā sacentās norvēģis Trunns Vognilds un Latvijas NBS militārās piecīņas līderis Dainis Stepe. Skrējiena laikā dižkareivis Dainis Stepe demonstrēja taktiski pareizu spēku sadali un tehnisko izpildījumu, pārliecinoši izvirzījās vadībā un finišā sasniedza 2008. gada sezonas labāko rezultātu (2:12,7), kas tikai par nepilnu sekundi atpaliek no Vācijas sportista Hartmunta Nīnabera 1992. gadā sasniegtā pasaules rekorda (2:11,9).

Dižkareivis Dainis Stepe ceļā uz jaunu Latvijas rekordu šķēršļu joslas disciplīnā.

Jāatzīmē arī virsleitnanta Maigura Ozoliņa sasniegtais personiskais rekords (2:20,2), kas bija otrais labākais rezultāts finiša protokolā.

Sieviešu un vīriešu komandas izcīnīja pārliecinošu uzvaru šķēršļu joslas disciplīnā un nostiprināja savas līderpozīcijas pēc divām disciplīnām.

Sacensību otrā diena iesākās Krimuldas vidusskolas sporta laukumā un peldbaseinā, kur notika sacensības peldēšanas šķēršļu joslā un granātas mešanā.

Diemžēl sacensību trešā disciplīna — granātas mešana — mūsu sievietes izlasei izrādījās neveiksmīga, jo ne viena no komandas sportistēm nespēja pietuvoties saviem labākajiem rezultātiem. Šajā sacensību disciplīnā uzvarēja Krievijas sportiste Julija Naumova, kas ar 174,5 punktiem kļuva par sacensību līderi arī kopvērtējumā.

Granātas mešanā vīriešiem par sacensību sensāciju parūpējās Latvijas komandas līderis Maigurs Ozoliņš, kas bija apsolīti precīzs granātas mešanā mērķī (136) un tūlumā sasniedza personisko rekordu 71,6 metri, kas ir pēdējo gadu labākais sasniegums pasaulē.

Peldēšanas disciplīna gan vīriešiem, gan sievietēm lika atkāpties no ieņemtajām līderpozīcijām, kam ir objektīvi iemesli — NBS karavīriem Rīgā nav iespējams trenēties peldēšanas šķēršļu joslā, jo Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras (AĪVA) pārziņā esošie baseina renovācijas termiņi nav izpildīti un nav arī zināms, kad baseins tiks nodots ekspluatācijā.

Sacensību noslēdzošā disciplīna 4 km kross sievietēm norisinājās NAA

teritorijā. Latvijas sportistes (kareive J. Ābele un dižkareive I. Latve), krosa disciplīnā uzrādot labākos rezultātus, svinēja dubultuzvaru. Komandu vērtējumā krosa disciplīnā Latvijas sievietes izlase izcīnīja pirmo vietu, tomēr arī šis panākums neļāva Latvijas izlasei apsteigt Krievijas komandu sacensību kopvērtējumā.

Vīriešiem galvenā cīņa par medaļām norisinājās 8 km krosā, un, pateicoties ātram solim distancē, no ceturtais vietas uz goda pjedestālu pacēlās Baltkrievijas izlases sportists majors Andrejs Kudzins (25:31,1). Otro un trešo labāko laiku uzrādīja Krievijas sportisti — pulkvežleitnants Sergejs Košeļovs (26:18,6) un virsleitnants Aleksandrs Bocmans (26:37,2).

Individuālajā vērtējumā par sacensību uzvarētāju kļuva Krievijas daudzcīņniece Julija Naumova (5214,2), sudraba godalgu izcīnīja Latvijas pārstāve leitnante Inga Dauškane (5133,4) un trešajā vietā ierindojās Somijas bruņoto spēku sportiste Līna Vartia (5123,0).

Leitnante Inga Dauškane kļūst par sudraba godalgas laureāti.

NBS sporta kluba sporta daļas sporta instruktore dižkareive Irina Latve ierindojās 7. vietā (5002,4). NBS Štāba bataljona pārstāve dižkareive Līga Kravale, sasniedzot jaunu personisko rekordu (4879,3), ieņēma 12. vietu, savukārt šīs sezonas debitante kareive Jeļena Ābele ar 4758, 2 punktiem ierindojās 16. vietā.

Komandu vērtējumā uzvarēja Krievijas komanda, otro vietu izcīnīja Latvija (ltn. I. Dauškane, džk. I. Latve un džk. L. Kravale) un bronzas godalgas — Itālijas sportistes.

Vīriešiem zelta medaļu izcīnīja Norvēģijas izlases līderis Trunns Vognilds (5354,8), otrajā vietā ierindojās Baltkrievijas sportists Andrejs Kudzins (5331,5), savukārt bronzas godalga tika NBS NP Sakaru atbalsta centra pārstāvim virsleitnantam Maiguram Ozoliņam (5296,0). Ieskautes punktus Eiropas kausa kopvērtējumā un 8. vietu izcīnīja NBS Štāba bataljona pārstāvis dižkareivis Dainis Stepe (5202,3),

12. labāko rezultātu piecīņas summas kopvērtējumā sasniedza virsleitnants Māris Ābele (5148,7). Virsleitnants Bruno Orba (4917,1) un virsleitnants Oskars Blaus (4896,0) attiecīgi ieņēma 22. un 23. vietu. Vietas ceturtajā desmitā ieņēma leitnants Dainis Muižnieks (4725,5) un dižkareivis Alvis Mazkalns (4491,9).

Komandu vērtējumā līdzīgi kā sievietēm zelta medaļas izcīnīja Krievijas vīriešu izlase, otrajā vietā — Somijas komanda. Savukārt Latvija (vltn. M. Ozoliņš, vltn. B. Orba, vltn. M. Ābele un džk. D. Stepe) izcīnīja bronzas godalgas.

Šķēršļu joslas stafetē Latvijas sievietes (L. Kravale, I. Dauškane, I. Latve, J. Ābele) un vīriešu (M. Ozoliņš, D. Stepe, O. Blaus, M. Ābele, B. Orba) komanda izcīnīja zelta medaļas un pierādīja, ka ir vieni no spēcīgākajiem Eiropā, un jācer, ka savas pretenzijas uz pasaules čempionāta medaļām viņi apliecinās arī Turcijā. Latvijas sievietes izlase apsteidza Krievijas bruņoto spēku

Izcilus rezultātus granātas mešanā mērķī un tālumā sasniedza virsleitnants Maigurs Ozoliņš.

komandu, savukārt vīrieši uzvarēja mūsu ziemeļu kaimiņus — igauņus.

*Sagatavojusi leitnante
Inga Dauškane.*

Foto — Gatis Dieziņš.

Līdz Latvijas 90. dzimšanas dienai — 90 dienas

Ar simbolisku akciju «Gaismas tilti», kuras idejas nesēji un vēstneši ir rakstniece Nora Ikstena, folkloriste Ilga Reizniece, režisore Māra Ķimele, mākslinieks Imants Lancmanis, stiliste Žanna Dubska un diriģents Māris Sirmāis, aizsākās Latvijas 90. dzimšanas dienas gaidīšanas svētki. Pirms 19 gadiem Baltijas ļaudis sadevās rokās, lai veidotu ceļu uz savu valsti. Šogad akcija aicināja iet uz sev tuvāko tiltu un iedegt gaismas lukturišus, lai bez vārdiem, kā akcijas iesākumā teica Nora Ikstena, pateiktu, ka mīlam Latvijai.

Akcija iesākās 6. augusta pēcpusdienā Kronvalda parkā, pie Rīgas kanāla tilta, kur ikvienam garāmgājējam radošajā darbnīcā bija iespēja iemācīties pagatavot lukturišus no visdažādākajiem materiāliem (radošas un netradicionālas idejas parādīja dizaina studijas «H2E» pārstāvji) un piedalīties sveču liešanā, kuras prasmē dalījās tulkotājs un literāts Matias Knolls.

22. augusta vakarā, piedaloties pašvaldību deju ansambļiem, koriem, folkloras kopām un pūtēju orķestriem, Aizputē, Ezerē, Liepājā, Kuldīgā, Aknīstē, Balvos, Dikļos, Cēsīs, Bēnē, Skrīveros,

Zvejniekiemā un citur tika izgaismoti vairāk nekā 100 tilti visā Latvijā. Gaismiņas iedredza latvieši arī Peru un Irijā.

Šķiet, šajā vakarā piepildījās Ilgas Reiznieces klusā cerība, kas tika izteikta akcijas pirmajā dienā, ka tā būs «laba,

veselīga, priecīga patriotisma stunda katrā ģimenē un mājā».

Sīkāka informācija par citiem biroja «LV90» pasākumiem septembrī atrodama biroja mājaslapā: www.lv90.lv.

*Sagatavojusi Renāte Neimane.
Foto — Gatis Dieziņš.*

Lukturišu darbnīcā valda radoša un idejām bagāta gaisotne.

Nāc un dari īstu vīru darbu!

NACIONĀLO BRUNOTO SPĒKU

**SOCIĀLO
UZDEVUMU
VIENĪBA**

***Pēc sekmīgas
mācību grupas
beigšanas Tu saņem:***

- stabilu un konkurētspējīgu atalgojumu,
- dzīvojamās platības īres kompensāciju,
- uzturnaudu,
- apmaksātu sabiedrisko transportu līdz dienesta vietai un veselības aprūpi.

Dienesta laikā Tev ir arī iespēja iegūt kādu no militārajām specialitātēm Latvijā vai ārzemēs, apgūt svešvalodas, kā arī studēt civilajās mācību iestādēs. Un, ja Tava izvēle atbilst NBS interesēm, ir iespējams studēt bez maksas!

***Lai kļūtu par SUV
komandas biedru,
Tev jābūt:***

- 18-30 gadus vecam,
- labai veselībai,
- netiesātam,
- ar obligātā vai profesionālā dienesta pieredzi (ja neesi dienējis, tiek dota iespēja pabeigt profesionālā militārā dienesta kandidāta kursu Alūksnē),
- ar vidējo izglītību,
- Latvijas Republikas pilsonim.

***Tuvāka informācija:
67840680 vai
67840691***

Tēvijas Sargs

Uzvara –
vienotībā!

Krievijas
agresija Gruzijā

Augusts
2008

Latvijas
militārā
bronika,
jaunumi,
fakti,
sasniegumi

militārais
žurnāls

Uz 1. vāka — prettanku raķešu sistēmas operatoru apmācības kursants Ādažu poligonā.

Vāka foto — Normunds Mežiņš.

Reģistrācijas apliecība nr. 90001846974
Izdevējs — VA «Tēvijas sargs»
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija
Redakcijas adrese:
K. Valdemāra ielā 10/12, Rīgā, LV-1010
Tāl. 7114783, 7114788, fakss 7114784
e-mail: redakcija@sargs.lv

<http://www.sargs.lv>

Eiropas Militārās preses
asociācijas biedrs

Iespiests SIA «Premo» tipogrāfijā
Biķernieku ielā 18, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenā redaktore
Līga Lakuča — 7114783
Redaktora vietniece
Renāte Neimane — 7114788
Militārais konsultants
Jānis Kušķis — 7114786
Korektore
Rasma Priekule
Maketētājs
Aigars Nesters — 7114791
Žurnāliste
Laura Dūša

Žurnāla «Tēvijas Sargs» padome:
NBS komandieris ģenerālmajors
Juris Maklakovs,
Zemessardzes komandieris pulkvedis
Juris Zeibārts,
AM valsts sekretāra vietnieks aizsardzības
plānošanas jautājumos
Jānis Sārts,
Nacionālās aizsardzības akadēmijas rektors
jūras kapteinis
Vladimirs Dreimanis,
NBS Rekrutēšanas un atlasē centra
priekšnieks pulkvežleitnants
Valerians Supe,
AM Sabiedrisko attiecību departamenta
direktors
Airis Rikveilis

Red. pārstāvis ASV
V. Kukainis
237 Springmont Road. Northfield,
OH 44067, USA. Tālrunis (330) 467 1232.
e-pasts: dvkukainis@aol.com
Red. pārstāve Vācijā
I. Marx
Tālrunis 89 4530 1802,
e-pasts: iveta_marx@web.de
Red. pārstāvis Kanādā
J. Bilinskis
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@primus.ca
Red. pārstāvis Austrālijā
J. Vējiņš
17 Inverell Ave., Mt. Waverley, Vic. 3149
Tālrunis 61 3 9802 9913
Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar
autoru viedokli.
Autoru manuskriptus atpakaļ neizsūdz.

Latvieši apbur zviedrus

No šā gada 29. jūlija līdz 3. augustam Sauszemes spēku orķestris un NBS deju kopa «Bramaņi» pārstāvēja Latviju un tās Nacionālos bruņotos spēkus VII starptautiskajā militārās mūzikas festivalā «Eksjö Tattoo» Zviedrijā. Kopā ar Norvēģijas, Baltkrievijas, trīs Zviedrijas Bruņoto spēku orķestriem un Zviedrijas militārās vēstures kopu «Smålands Karoliner» mūsu orķestris un dejotāji piedalījās ielu parādēs un koncertos, defilē programmu demonstrējumos un baznīcu koncertos Ēkšes pilsetā un tās tuvākajā apkārtnē.

Laikraksta «Vetlanda-Posten» 31. augusta numurā latviešu defilē programma tika novērtēta rakstā «Baltkrievi un

latvieši apbur publiku»: «Latvijas valsts Nacionālo bruņoto spēku Sauszemes spēku orķestrim līdzī bija deju kopa

«Bramaņi», un saskaņa ar orķestri un dejotājiem bija gandrīz perfekta. Latviešu figurālā programma bija augstas klases un citāda nekā pārējiem. Tradicionālais muzikālais piesitiens bija pikants caur polku, tango un baltiešu tautas dejām. Mūziķu soļi lielos vilcienos bija tikpat sarežģīti kā dejotājiem, turklāt viņi nepieļāva nevienu kļūdu. Ar priecīgiem smaidiem un idejām bagātu augstas mākslinieciskās kvalitātes uzstāšanos orķestris un dejotāji apbūra visus klausītāju pilnajās tribīnēs.»

Deju kopa «Bramaņi» un Sauszemes spēku orķestris uzstājas noslēguma koncertā.

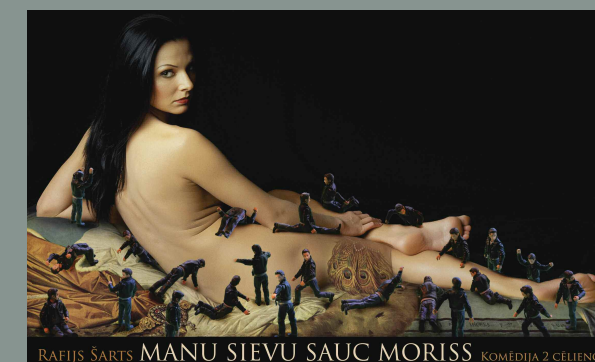
Sagatavojis pulkvežleitnants
Dainis Vuškāns,
NBS Nodrošinājuma pavēlniecības
Orķestru pārvaldes priekšnieks.
Foto — no SZS orķestra arhīva.

Septembris, 2008

Kases darba laiks:
darbdienās — 10.00—19.00, brīvdienās — 11.00—19.00.
Tālrunis 7279566

Lielā zāle

- 18. septembrī plkst. 19.00 *Manu sievu sauc Moriss*, pirmizrāde
- 19. septembrī plkst. 19.00 *Manu sievu sauc Moriss*, 1. ab.
- 20. septembrī plkst. 18.00 *Manu sievu sauc Moriss*, 2. ab.
- 21. septembrī plkst. 18.00 *Manu sievu sauc Moriss*, 3. ab.
- 23. septembrī plkst. 19.00 *Jāzepe un raibais brīnumsapņu mētelis*
- 24. septembrī plkst. 19.00 *Jāzepe un raibais brīnumsapņu mētelis*
- 25. septembrī plkst. 19.00 *Jāzepe un raibais brīnumsapņu mētelis*
- 26. septembrī plkst. 19.00 *Jāzepe un raibais brīnumsapņu mētelis*
- 27. septembrī plkst. 18.00 *Lodes pār Brodveju*
- 28. septembrī plkst. 18.00 *Lodes pār Brodveju*

RAFIJS SĀRTS MANU SIEVU SAUC MORISS KOMĒDIJA 2 CĒLIENOS

N r . 8 | T E V I J A S S A R G S | A U G U S T S | 2 0 0 8

